CONSILIUL SECURITĂȚII STATULUI

DIRECȚIA PERSONAL ȘI ÎNVĂȚĂMÎNT

Războiul

DE

GUERILA

Partizanul este legat de popor; el luptă ajutat de masa civilă, care constituie ascunzătoarea sa, sursa sa de recrutare, rețeaua sa de transmisiuni și serviciul său de informații, omniprezent și deosebit de eficace. Fără consimțămîntul și ajutorul activ al poporului, partizanul n-ar supraviețui multă vreme.

CONSILIUL SECURITĂȚII STATULUI

DIRECȚIA PERSONAL ȘI ÎNVĂȚĂMÎNT

SECRET

RĂZBOIUL DE GUERILĂ

SERIA 0870

1971

Traducere de cpt. MARIA STANCIU
Coperta executată de cpt. EMILIAN GRASU

Lucrarea de față cuprinde o serie de concluzii la care au ajuns unii specialiști din străinătate în urma analizării acelui fenomen politic, social și militar care este guerila. Aceste concluzii sînt rezultatul studiilor întreprinse asupra unor acțiuni de guerilă care au avut loc în diferite părți ale lumii, mai ales după cel de-al doilea război mondial.

In prima parte a lucrării sînt expuse obiectivele generale ale guerilei și definiția acesteia, din care rezultă caracterul ei esențialmente revoluționar, popular, urmărind scopuri de eliberare socială sau națională. Se scoate puternic în evidență faptul că factorul caracteristic determinant al oricărui război de guerilă îl constituie sprijinul maselor largi ale populației, indiferent că guerila este îndreptată împotriva asupritorului intern sau a invadatorului imperialist. De asemenea, sînt subliniate în mod deosebit scopurile, în primul rînd politice, urmărite de orice război de guerilă în toate fazele sale, precum și rolul preponderent al crezului ideologic ferm al luptătorilor pentru obținerea succesului.

Exemplificările care fac obiectul celei de-a doua părți a lucrării redau modul cum s-a organizat și desfășurat guerila în diferite țări, în raport cu conținutul și caracterul ei. In acest sens, pornindu-se de la analiza unor factori politici, sociali, economici și militari interni și externi care au dus la declanșarea luptelor de guerilă în anumite țări, sînt redate în linii generale modul cum au evoluat acestea, acțiunile mai deosebite, particularitățile de tactică și strategie, o serie de

greşeli ce s-au făcut, precum şi, în fiecare caz în parte, rezultatul obţinut.

In ultima parte a lucrării, pe baza şi a celor rezultate din exemplele date, se scot în relief unele principii ale strategiei şi tacticii guerilei, privite mai ales comparativ cu cele ale războiului convenţional.

Prin conţinutul său, lucrarea „Războiul de guerilă" prezintă un interes general pe plan istorico-documentar. De asemenea, întrucît majoritatea problemelor care se referă la tactica guerilei, la factorii care trebuie avuţi în vedere în organizarea şi desfăşurarea ei sînt similare şi le completează într-o oarecare măsură pe cele privind războiul întregului popor, lucrarea este în măsură să contribuie la îmbogăţirea cunoştinţelor ofiţerilor de securitate în acest domeniu.

In studierea lucrării trebuie însă să se ţină seama de faptul că specialiştii occidentali ale căror opinii sînt expuse în ea, deşi dau, în general, o interpretare corectă majorităţii aspectelor, dovedesc totuşi şi unele limite, exprimate în diferite confuzii, în neelucidarea din punctul de vedere al materialismului dialectic şi al celui istoric a anumitor probleme. Ca un exemplu, printre altele, poate fi arătat faptul că noţiuni ale unor fenomene atît de diferite între ele ca războiul de guerilă, insurecţia şi revoluţia sînt folosite nediferenţiat, nefăcîndu-se între ele distincţiile absolut necesare determinate de conţinutul lor calitativ caracteristic.

Totodată, pentru justa înţelegere şi apreciere a unor fapte la care se fac referiri în lucrare, este necesar ca ele să fie privite în lumina evoluţiei lor ulterioare.

OBIECTIVELE RĂZBOIULUI DE GUERILĂ

In urma constatărilor făcute — în marea lor majoritate în ultimii 20—30 de ani, perioadă ce poate fi numită post-colonială — există o definiţie a guerilei ce se impune de la sine şi care, la rîndul ei, sugerează răspunsuri la alte întrebări.

Guerila, în sensul cel mai larg, este un război revoluţionar, care angajează o populaţie civilă sau, în orice caz, o parte importantă a acestei populaţii, împotriva forţelor militare ale unei autorităţi.

Imprejurările pot fi variate. Uneori autoritatea poate fi de origine străină, avînd împotriva ei toată populaţia autohtonă condusă de o avangardă de militanţi. In alte cazuri, autoritatea poate fi autohtonă — aceea a unui guvern care este cel puţin nominal independent —, existînd o opoziţie formată dintr-o fracţiune politică ce contestă ideologia sau legitimitatea regimului respectiv.

Efortul primordial al guerilei este acela de a-şi alătura populaţia, fără sprijinul căreia nici un guvern nu poate rezista multă vreme.

Tactica guerilei poate fi folosită oare cu succes şi împotriva ei? Răspunsul este negativ. Cei care luptă împotriva indienilor nu devin ei înşişi indieni. O uniformă oarecare nu-l transformă pe un „rangers" american în partizan. Cînd

vorbim despre acesta din urmă, evocăm un partizan politic, un civil înarmat, a cărui armă principală este legătura sa cu colectivitatea, cu națiunea din care face parte și pentru care luptă.

Experiența celui de-al doilea război mondial a demonstrat că soldații comandourilor nu sînt partizani, cum nu sînt nici cei formați acum în așa-zisele școli „contrainsurecționale", deși aceștia își însușesc practicile cele mai importante ale guerilei: atacuri nocturne, ambuscade, raiduri departe de bazele militare etc. Aceste practici sînt tot atît de vechi ca și războiul.

Insurecția sau guerila este o acțiune care provoacă schimbări sociale ori politice radicale; ea reprezintă brațul drept al revoluției.

Contrainsurecția este o formă de contrarevoluție, modul cum se rezistă revoluției.

Insurecția și contrainsurecția sînt cele două reversuri ale aceleiași medalii, dar nu trebuie confundate datorită asemănării nici ele, nici factorii lor determinanți.

Ca urmare a naturii politice a luptei, a diferenței dintre mijloacele de care dispun cele două tabere și, mai ales, a completei opoziții dintre obiectivele lor strategice, tactica fundamentală a guerilei nu este accesibilă armatei care o combate; ea nu este accesibilă decît „specialiștilor", unor forțe speciale care pot încerca să o imite, dar n-o pot face decît în mod limitat.

Motivele sînt foarte clare.

In primul rînd, partizanul are inițiativa; el este cel care începe lupta, care hotărăște cînd și unde va lovi.

Adversarul său militar trebuie să aștepte, stînd la pîndă peste tot. Inainte și după începutul războiului, armata guvernului sau cea agresoare se află în defensivă din cauza rolului său polițienesc; ea are multe lucruri de apărat: orașe, terenuri agricole, căi de comunicație și, de regulă, orice gen de bază industrială. Trebuie, de asemenea, să ținem seama de obiectivele militare: garnizoane, avanposturi, linii de aprovizionare, convoaie, aerodromuri, chiar trupele și prețiosul lor armament, care constituie unul din primele obiective pentru echiparea și înarmarea partizanilor.

In toate domeniile, regimul în cauză și suportul său militar prezintă puncte vulnerabile. Căci dacă armata este incomodată de echipamentul său, îndeosebi de un material costisitor pe care nu-l poate folosi, partizanul se bucură de toată libertatea celui ce nu posedă nimic. El nu are nici o aparatură militară de întreținut, nici garnizoane care să poată fi asediate, nici mijloace de transport vulnerabile atacurilor aeriene, nici avioane care să fie doborîte, nici baze sau depozite la care, în anumite situații, să nu poată renunța.

El poate să-și permită să fugă cînd nu mai are șanse sigure de victorie; poate să se împrăștie, să se ascundă cînd nu mai este prudent să circule. In ultimă instanță, poate oricînd să se integreze în sînul populației pașnice.

Populația, trebuie subliniat de la început, constituie cheia întregii lupte. De fapt, deși ideea pare să nu le convină specialiștilor occidentali, este o populație care participă la luptă. Partizanul este legat de popor; el luptă ajutat de masa civilă, care constituie ascunzătoarea sa, sursa sa de recrutare, rețeaua sa de transmisiuni și serviciul său de informații, omniprezent și deosebit de eficace. Fără consimțămîntul și ajutorul activ al poporului, partizanul n-ar supraviețui multă vreme.

Pe de altă parte, dacă contrainsurgentul ar putea să ceară același ajutor, partizanul n-ar mai exista.

Ajungem la problema capitală a obiectivelor în baza cărora cele două tabere își fondează strategia și tactica lor.

Partizanul este înainte de toate un propagandist, un agitator, un semănător de idei revoluționare, căruia lupta însăși îi servește drept instrument de agitație. Țelul său principal este de a ridica nivelul anticipării revoluționare, apoi cel al asigurării participării populației în momentul critic în care revoluția devine generală în întreaga țară și cînd poporul îndeplinește sarcina finală: distrugerea ordinei existente și (adesea, dar nu întotdeauna) a armatei care o apără.

Prin contrast, ţelul contrarevoluţionar este negativ şi defensiv. El constă în a păstra formele şi interesele existente prin forţa armelor.

Dar, judecînd după experienţele moderne, o victorie militară asupra unei adevărate guerile rămîne foarte îndoielnică, doar dacă nu se folosesc metode asemănătoare genocidului, aşa cum au procedat fasciştii în anumite regiuni în timpul celui de-al doilea război mondial.

Contrainsurgentul nu-l poate învinge pe insurgent imitîndu-l, deoarece el este străin în situaţia revoluţionară. Pentru partizan, simplul fapt că supravieţuieşte este o victorie politică, care încurajează şi măreşte rezistenţa populară faţă de regimul în cauză.

Partizanul poate să se deghizeze în ţăran — poate chiar să fie efectiv ţăran — continuînd în acelaşi timp să-şi răspîndească mesajul revoluţionar. Intr-o situaţie asemănătoare, contrainsurgentul ar fi considerat ca un informator al poliţiei şi n-ar putea răspîndi nici un mesaj.

Partizanul poate să lovească şi să se facă nevăzut. Fiecare lovitură reuşită îi procură arme, muniţii, îl face cunoscut.

Contrainsurgentul n-ar obţine nimic cu o asemenea tactică, chiar dacă ar putea-o folosi, ceea ce este greu de presupus. Campania sa militară trebuie să fie permanentă şi cumulativă în efectele sale.

Tactica partizanului diferă de cea a contrainsurgentului, deoarece rolurile lor sînt diferite. Sînt forţe distincte, care duc lupte neegale şi în scopuri diferite.

Contrainsurgentul caută o soluţie militară: să-i nimicească pe partizani. El este împiedicat de un obstacol politic şi economic: nu poate să nimicească populaţia şi nici una din părţile ei importante.

In ceea ce-l priveşte pe partizan, el doreşte să-şi obosească adversarul militar şi foloseşte o tactică potrivită acestui scop, dar ţelul său principal este de natură politică; acela de a ridica populaţia împotriva regimului, de a-l discredita, a-l izola, a-i submina economia, a-i epuiza resursele, a-i provoca destrămarea.

Guerila este esenţialmente politică şi socială; mijloacele sale sînt atît politice cît şi militare, dar ţelul său este aproape în întregime politic. Guerila este egală cu un război revoluţionar. Atîta timp cît cei care sînt însărcinaţi să o combată nu o înţeleg, nu găsesc nici un mijloc strategic sau tactic pentru a o învinge. Dar dacă, pe de altă parte, cei care o conduc o înţeleg, ea nu poate eşua, oricare ar fi circumstanţele, deoarece, în măsura în care este bine pregătită, nu are loc decît atunci cînd s-au creat toate condiţiile necesare asigurării succesului său.

Să examinăm acum mecanismele acestui proces revoluţionar numit guerilă.

„Inamicul înaintează, noi ne retragem; inamicul se opreşte, noi îl hărţuim; inamicul oboseşte, noi atacăm; inamicul se retrage, noi îl urmărim“ — aşa ar putea fi redată în esenţă activitatea luptătorilor din guerilă.

Timpul lucrează în favoarea partizanului, atît pe cîmpul de luptă — unde duşmanul cheltuieşte zilnic o avere pentru a-l urmări — cît şi în arena politico-militară.

Aproape toate guvernele moderne sînt deosebit de conştiente de importanţa a ceea ce ziariştii numesc „opinia mondială“. Din motive cu caracter economic, în marea majoritate a cazurilor, acestea nu-şi pot permite să fie condamnate la O.N.U.; nu le place să fie vizitate de membrii comisiilor pentru „Drepturile omului“ sau pentru „Libertatea presei“; nevoia de investiţii, de împrumuturi, de debuşee, de a întreţine relaţii comerciale satisfăcătoare etc., le constrînge să facă parte dintr-o largă comunitate de interese; adesea ele sînt membre ale unei alianţe militare. Pentru toate aceste motive, ele trebuie să dea dovadă de oarecare aparenţă de stabilitate pentru a-şi asigura partenerii. Să dovedească că vor continua să-şi respecte contractele, tratatele, să-şi plătească dobînzile împrumuturilor, să facă investiţii profitabile şi sigure.

Un război civil de lungă durată compromite toate acestea, deoarece nimeni nu acceptă să plaseze bani fără profit

şi fără a fi sigur. Nici o bancă nu împrumută fără garanţii, nici un aliat nu doreşte să se alăture unui guvern care riscă să fie „măturat".

In consecinţă, guerila trebuie să urmărească distrugerea imaginii unui guvern stabil, în scopul de a-l priva de creditele sale, de sursele de venit, pentru a provoca disensiuni în sînul claselor înstărite înfricoşate, printre funcţionari (ale căror lefuri vor fi ameninţate) şi soldaţi.

Izbucnirea insurecţiei — constituind primul pas — este o lovitură singeroasă care prin ea însăşi afectează grav prestigiul regimului. Continuarea guerilei încă o perioadă de timp, demonstrînd ineficienţa armatei, dovedeşte în acelaşi timp şi slăbiciunea guvernului. Cînd forţa guerilei creşte — ceea ce se întîmplă în mod automat atunci cînd slăbiciunea guvernului este dovedită — se produc tulburări politice sub formă de revendicări, de manifestaţii, de greve care sînt urmate de alte fapte mult mai grave : sabotaje, acte de diversiune, insurecţie galopantă.

In asemenea condiţii, rare sînt guvernele care să nu recurgă la măsuri represive : interzicerea circulaţiei pe străzi, a întrunirilor populare, suspendarea libertăţilor civice etc., acte care nu fac decît să crească rezistenţa, ce duc la destrămarea structurii sociale şi regimul sfîrşeşte prin a se clătina.

Pînă la urmă, problema se pune dacă guvernul va cădea înaintea nimicirii forţelor sale militare sau dacă nimicirea acestora va duce la căderea guvernului.

Cele două aspecte se completează unul pe celălalt. Destrămarea politică şi socială slăbeşte forţele militare, iar continuarea zadarnică a luptei măreşte destrămarea socială şi politică, creînd ceea ce se cheamă „atmosfera de prăbuşire".

Acesta este marele ţel al guerilei : de a crea „atmosfera de prăbuşire", care trebuie să stea la baza tuturor acţiunilor sale.

Revoluţia cubaneză este un strălucit exemplu de activitate militară urmată de efecte politice, în cursul unui război în care toate luptele au fost considerate de specialişti drept

simple hărţuieli şi în urma căruia guvernul a căzut ca şi cum armata i-ar fi fost nimicită pe cîmpul de bătălie.

Explicaţia pare să-i uluiască pe specialiştii militari ; totuşi, ea este simplă : mijloacele de care dispune, de regulă, un guvern nu pot duce la eliminarea partizanilor care-şi cunosc bine interesul şi se bucură de sprijinul poporului. Pe de altă parte, puţine guverne pot suporta tensiunile politice, psihologice şi economice produse de guerilă, chiar dacă sînt foarte puternice din punct de vedere militar.

In anumite situaţii, forţele revoluţionare se pot transforma în armate.

Cum poate o naţiune neindustrializată să învingă o putere industrială ? Aceasta a fost întrebarea pe care şi-au pus-o conducătorii revoluţiei chineze. Răspunsul a fost : prin guerilă.

Conducătorii revoluţiei chineze au spus : mobilizînd tot poporul, formăm o mare în care inamicul se va îneca. Un război revoluţionar este o acţiune de masă.

Prima sarcină a partizanilor este mobilizarea politică — ridicarea nivelului politic al poporului, angajarea activă a acestuia în luptă. Dar acest lucru cere timp şi tocmai aşa se explică caracterul prelungit al războiului revoluţionar.

Trebuie timp nu numai pentru realizarea acestui scop, ci şi pentru a face ca slăbiciunile inerente ale inamicului să se agraveze sub tensiunea războiului.

Este vorba deci de a evita o luptă deschisă. Pentru aceasta trebuie : să loveşti şi să te retragi, să lupţi pentru a supravieţui, să cedezi în faţa unei acţiuni hotărîte a inamicului, dar să-l înconjuri ca apele mării.

In războiul chino-japonez, de exemplu, Japonia, putere industrială, avea un avantaj enorm datorită maşinii sale de război capabilă să dea lovituri puternice forţelor unei Chine pe jumătate feudală, pe jumătate colonială, neindustrializată. Dar acest avantaj n-a putut să compenseze slăbiciunile care aveau să apară inevitabil în cursul unui război prelungit.

Mai întîi că Japonia ducea lipsă de resurse naturale şi de efective pentru a-şi putea întreţine maşina de război în exterior, într-o ţară întinsă şi populată, pe o perioadă îndelungată. Din acest motiv, Japonia trebuia să adopte o măsură rapidă. Soluţia consta în a i-o face imposibilă, prin evitarea unei confruntări directe, recurgînd la metodele de guerilă, la acţiuni mobile, folosind vastul teritoriu chinez în vederea creării timpului necesar apariţiei slăbiciunilor interne ale Japoniei sub efectul unui război prelungit. Forţele revoluţionare, la rîndul lor, aveau nevoie de timp ca să se întărească şi să se organizeze pentru a putea înfrunta maşina de război niponă, slăbită încetul cu încetul.

In teoria despre războiul de guerilă împotriva duşmanilor interni şi externi, conducătorii revoluţionari chinezi arată că există mai multe faze de desfăşurare a acestuia, subliniind-o în mod deosebit pe prima, pe care o numesc *defensiva strategică*.

La început — şi această fază poate dura luni de zile — uzura este totul. Partizanii se limitează la acţiuni de hărţuire, acţionînd întotdeauna în spatele frontului, ferindu-se să se lupte deschis.

In această perioadă, inamicul adoptă o ofensivă strategică, pentru a-i nimici pe partizani.

Unde se află frontul? Frontul nu există. Vehicularea de oameni şi de materiale ia amploare, devine costisitoare; liniile de comunicaţie se lungesc, devin deci mai vulnerabile. Desfăşurîndu-se, armata oferă ţinte mai numeroase, mai uşor de atins şi face să sporească sursa de arme şi de muniţii pentru partizani.

Strategia partizanilor nu se schimbă în cursul acestei perioade, deşi tactica lor variază după situaţii. Această strategie constă în a-l obliga pe inamic să se disperseze cît mai mult cu putinţă, a-l hărţui în toate punctele slabe ale liniilor sale, a-i distruge unităţile şi subunităţile mărunte, una cîte una.

Luptele nu sînt de durată. Dimpotrivă, s-a inventat „atacul de cinci minute", care constă într-un asalt brusc, o luptă scurtă şi înverşunată, apoi o retragere rapidă şi tot atît de bruscă, după ce au fost provocate cît mai multe distrugeri şi a fost capturat un număr cît mai mare de arme, dar fără a se depăşi vreun minut în plus.

Această strategie este apusul strategiei occidentale. Armata, sprijinită de o industrie puternică, poate să facă din fiecare luptă o probă tehnologică în care superioritatea armamentului şi a logisticii este suverană. Guerila nu se poate baza decît pe rapiditate, pe avantajul poziţiei sale, pe superioritatea numerică locală. Partizanul trebuie să se retragă înainte ca armamentul greu să intre în acţiune.

In cursul celei de-a doua faze, aceea a *echilibrului*, are loc o încetare a ostilităţilor. Constatînd că nu-i poate nimici pe partizani, guvernul se mulţumeşte doar cu supravegherea acestora, pregătindu-se pentru noi ofensive. Partizanii nu pot nimici armata, dar ei continuă să o hărţuiască, profitînd de acalmia militară pentru a-şi dezvolta bazele revoluţionare, a-şi îmbunătăţi organizarea aprovizionării, a-şi crea ateliere în scopul reparării armamentului, a-şi intensifica agitaţia în sînul poporului şi a ascuţi conflictele interne care există în cealaltă tabără.

A treia fază, aceea a *ofensivei generale revoluţionare*, începe atunci cînd forţele opuse s-au echilibrat; partizanii iau iniţiativa, acţionînd acum ca soldaţi capabili să susţină lupte deschise. In loc să se retragă, ei atacă, concentrîndu-se asupra celor mai slabe puncte ale duşmanului. Incercuiţi, ei nu se mai împrăştie, ci încearcă să străpungă încercuirea cu forţa — poate cu ajutorul unei diversiuni organizată în altă parte.

Acţionînd astfel, cînd cu ajutorul vechii tactici, cînd cu ajutorul celei noi, partizanii reuşesc să taie liniile de comunicaţie, să încercuiască fracţiunile inamice, pe care le pot distruge una cîte una. La rîndul lor, ei ocupă teritorii, îşi lărgesc bazele, îl încolţesc pe inamic, apoi atacă localităţile, obligînd armata inamică să se retragă în punctele sale puternice din oraşe, care vor putea fi distruse succesiv.

Pe măsură ce efectivele inamice se reduc datorită capturărilor, distrugerilor, deficiențelor, partizanii capturează arme grele — tancuri, artilerie — care le permit să atace poziții din ce în ce mai puternice, pînă în momentul în care armata capitulează și guvernul cade.

Pe o hartă, activitățile guerilei sînt la început doar niște puncte; apoi, încetul cu încetul acestea cresc și se transformă în pete care, unindu-se la rîndul lor, dau naștere unei pete mari ce cuprinde toată țara.

Din experiența revoluției chineze rezultă următoarele puncte esențiale ale strategiei sale:

1. Să se atace mai întîi forțele dușmane dispersate, izolate, iar mai tîrziu forțele concentrate.

2. Să fie cucerite mai întîi orașele mici și mijlocii și regiunile rurale, apoi orașele mari.

3. Obiectivul principal constă în nimicirea efectivelor inamice, nu în cucerirea unui oraș sau a unei regiuni. Cucerirea orașului sau a regiunii rezultă din nimicirea efectivelor inamice, fiecare din ele putînd trece de mai multe ori dintr-o mînă în alta.

4. In fiecare luptă să fie concentrate forțe avînd o superioritate absolută (doi, trei, patru, chiar cinci sau șase contra unu).

Inamicul să fie încercuit complet și nimicit în întregime. In anumite situații să se folosească metoda concentrării forțelor pentru efectuarea unui atac frontal, însoțit de unul sau două atacuri asupra flancurilor, în scopul nimicirii unei părți a inamicului și al derutării celeilalte, pentru ca apoi să te poți îndrepta rapid în altă parte, să nimicești alte forțe. In felul acesta, deși numeric inferiori în ansamblu, partizanii pot fi superiori într-o anumită campanie și, în consecință, victorioși. Cu timpul, ei vor deveni superiori chiar în ansamblu și-l vor „mătura" pe inamic.

5. Să nu se dea nici o luptă fără a fi pregătită, să nu se înceapă nici una dacă victoria nu este sigură; să se depună toate eforturile pentru buna pregătire a fiecărei lupte și pentru asigurarea victoriei în condițiile momentului respectiv.

6. Să fie folosit din plin felul propriu de a lupta al partizanilor: curaj în luptă, nici o teamă de sacrificiu sau de oboseală, luptă continuă (adică lupte succesive date într-un timp scurt, fără pauze între ele).

7. Să se încerce nimicirea dușmanului cînd acesta este în mișcare. In același timp, să nu se neglijeze nici tactica atacării pozițiilor și cuceririi punctelor fortificate ale orașelor.

8. Să fie refăcute și întărite forțele proprii cu arme luate de la inamic.

9. Să fie bine folosite intervalurile dintre campanii pentru odihna, antrenamentul și refacerea forțelor proprii. Aceste perioade trebuie să fie destul de scurte, fiind de dorit ca inamicul să fie privat de o asemenea posibilitate.

Rezultă evident că strategia guerilei se deosebește fundamental de aceea a forțelor regulate.

Strategia guerilei este dinamică. Ea are obiective militare și politice pozitive. Defensiva strategică este o defensivă activă, bazată pe un atac permanent. Hărțuirea seamănă cu acțiunile ariergărzii unei armate obișnuite, dar are un scop cu totul diferit. Ea vizează să-l uzeze pe inamic, să-l determine să-și întindă cît mai mult liniile pentru a putea fi atacat izolat. Partizanii pot să ia inițiativa dacă cunosc punctele slabe ale inamicului. Acesta nedispunînd de efective suficiente, partizanii pot opera pe teritorii întinse.

In tactica guerilei trebuie să lași să se creadă că ataci din est și tu să începi din vest; să eviți punctele întărite, atacîndu-le pe cele slabe; să ataci; să te retragi; să încerci să obții un rezultat fulgerător.

Fără un scop politic, guerila este destinată eșecului; același lucru se va întîmpla și dacă acest scop nu coincide cu aspirațiile poporului, dacă el nu se bucură de simpatia, colaborarea și ajutorul acestuia. Guerila este deci, în esență, politică.

GUERILA ŞI ROLUL EI ÎN LUPTA DE ELIBERARE NAŢIONALĂ

Lupta dusă împotriva francezilor în Indochina prezintă un interes aparte.

Războiul dus de patrioţii vietnamezi în Indochina de nord a durat din 1946, cînd a început lupta împotriva francezilor, pînă în 1954, an în care ţara a fost împărţită în două, de-a lungul paralelei 17, prin Conferinţa de la Geneva.

Dacă pentru comuniştii vietnamezi victoria a fost incompletă, pentru francezi înfrîngerea a fost totală şi a marcat sfîrşitul dominaţiei lor în Indochina. Corpul expediţionar de 500.000 de oameni a rămas practic cu 2/3 ale efectivului intact, dar moralul său era distrus şi compromisul politic nu a putut ascunde faptul că armatele franceze suferiseră o înfrîngere umilitoare din partea celor pe care îi consideraseră drept „o armată indigenă de adunătură, susceptibilă să fie distrusă în mai puţin de şase săptămîni".

In cursul acestor opt ani, grupurile de guerilă de la început, care operau cu efectivul unei companii, poate chiar mai puţin, au devenit o armată regulată, organizată pe divizii, avînd o artilerie uşoară, capabilă să ţină piept celor mai bune trupe franceze. Dar, dacă în ultima etapă lupta a fost dusă de această armată, faza defensivei strategice — respectiv cea mai mare parte a războiului — a fost dusă prin acţiuni de guerilă.

2

Conducătorii războiului de eliberare vietnamez au descris acest război astfel :

„Guerila este forma adoptată de masele unei ţări slabe şi slab echipate, pentru a lupta împotriva unei armate de agresiune dispunînd de un echipament superior şi folosind o tehnică mai bună.

Triumful partizanilor asupra armelor moderne depinde de eroismul lor. Să-l evite pe inamic cînd acesta este mai puternic, să-l atace cînd este mai slab. Să se împrăştie, să se regrupeze, cînd uzîndu-l pe inamic, cînd exterminîndu-l.

Ei pot să se lupte pretutindeni, astfel încît peste tot unde se află adversarul, acesta să fie sufocat de o mare de oameni înarmaţi care îl atacă, scăzîndu-i moralul şi epuizîndu-i forţele.

Dacă este necesar să te împrăştii pentru a-l nimici pe inamic, este, de asemenea, necesar să-ţi creezi forţe importante, în situaţii care-ţi sînt favorabile, pentru a avea superioritatea concentrată într-un timp şi un loc anume.

Micile victorii, acumulîndu-se, epuizează încetul cu încetul efectivele inamice şi le măresc pe ale noastre.

Scopul principal este de a nimici efectivele inamice, fără a le reduce pe ale noastre, încercînd să păstrăm şi să ocupăm teren".

Această definiţie este pur militară.

Dar dacă este vorba de efectele produse asupra moralului guvernului şi a opiniei mondiale, munca politică privind mobilizarea poporului a avut, în Vietnam, aceeaşi importanţă vitală ca peste tot. Conducătorii vietnamezi au recunoscut-o ei înşişi, atunci cînd, vorbind de perioada primilor ani, spuneau : „A existat la început tendinţa de a nu se ţine suficient seama de rolul muncii politice, iar cei care erau însărcinaţi cu aceasta nu au remarcat la timp că educaţia politică şi orientarea ideologică constituiau sarcina primordială. Dar eroarea a fost observată şi s-a dat atenţia cuvenită problemei politice fundamentale, aceea a unificării tuturor sectoarelor sociale ale naţiunii, a tuturor grupurilor etnice ale unei ţări cu minorităţi multiple, în vederea luptei împotriva dominaţiei străine. Partidul s-a străduit să folosească toate ocaziile favorabile pentru a antrena poporul în această luptă. Frontul de uniune naţională trebuia să constituie o unire a tuturor forţelor capabile să fie unite, neutralizîndu-le şi divizîndu-le pe toate celelalte. Ţărănimea a fost neglijată la început, dar această greşeală capitală într-o ţară agricolă a fost repede remediată. Lozinca revoluţiei a fost aceea ca pămîntul să aparţină celor care îl muncesc. Imperialismul agresiv era duşmanul naţiunii vietnameze şi trebuia învins. Dar cum acesta era legat de marii moşieri feudali, lupta trebuia dusă împotriva amîndurora. Pe de altă parte, într-o ţară colonială slab dezvoltată cum este a noastră, în care ţăranii formează majoritatea populaţiei, un război popular este esenţialmente un război ţărănesc sub conducerea clasei muncitoare".

Metoda adoptată de francezi atunci cînd au debarcat în Vietnamul de sud a fost aceea a aşa-zisei „pete de ulei". Ea constă în stabilirea într-o regiune a unui punct fortificat de unde pornesc forţe de „pacificare" pentru a curăţa ţara şi a-i extermina pe rebeli.

Francezii au ocupat drumurile principale, oraşele cheie şi se considera că începutul era bun, datorită faptului că nu întîlniseră o rezistenţă prea hotărîtă. Agresorii n-au înţeles însă că adversarul lor nu avea nici mijloace de transport, nici artilerie. El nu avea nevoie de drumuri, pentru că punctele fortificate nu-l împiedicau prea mult, pentru că nu era stabil, ci fluid, şi pentru că nu încerca să apere terenul.

Francezii controlau drumurile ; partizanii treceau, invizibili, direct prin mijlocul junglei sau pe la lizieră, la cîteva sute de metri de ei. Francezii ocupau oraşele ; adversarilor lor nu le păsa. Agresorii căutau să controleze teritoriul — deci să-l ocupe — în timp ce partizanii erau preocupaţi numai de atragerea populaţiei.

In aceasta constă contrastul esenţial dintre războiul clasic şi guerilă. Armata luptă pentru a cuceri terenuri, drumuri, puncte strategice, regiuni de importanţă capitală ; partizanii luptă pentru a-şi atrage de partea lor locuitorii, fără

colaborarea cărora terenul nu prezintă nici o importanţă pentru cel care îl ocupă.

Efortul francezilor era dinainte destinat eşecului; ţara era prea mare, populaţia prea numeroasă, existau prea multe adăposturi naturale pentru partizani. Forţele militare erau mult prea slabe, trebuiau cel puţin zece soldaţi pentru un partizan, douăzeci şi chiar o sută, într-o ţară în care fiecare cetăţean era un partizan activ.

Trupele patrioţilor vietnamezi au fost organizate în trei categorii. Mai întîi, combatanţii regulaţi, permanent capabili să fie folosiţi strategic în orice situaţie şi formînd grosul forţelor în momentul unei mari operaţii. Apoi, partizanii regionali, care luptau în provinciile lor, putînd în orice moment să devină ţărani sau muncitori dacă era nevoie. In sfîrşit, miliţiile ţărăneşti — partizani noaptea, ţărani ziua — executînd misiuni limitate: aruncarea în aer a unui pod, crearea unei ambuscade, instalarea de mine pe drumuri, transportarea mesajelor şi a fondurilor. Aceştia se retrăgeau în satele lor la prima reacţie din partea armatei.

Intîlnind o rezistenţă slabă la începutul invaziei, comandanţii militari francezi au crezut că le vor trebui cel mult zece săptămîni pentru a ocupa şi „pacifica" Vietnamul de sud.

De ce au crezut colonialiştii francezi acest lucru?

Deoarece, gîndeau ei, era nevoie de o armată pentru a ţine piept agresiunii lor. Nu puteau înţelege faptul, fundamental şi hotărîtor, că armata vietnameză, deşi slabă materialiceşte, era o armată populară.

Incepînd ostilităţile, colonialiştii au ridicat împotriva lor întreaga naţiune. Efectiv, întreaga naţiune vietnameză, tot poporul vietnamez s-a ridicat împotriva lor. Incapabili să înţeleagă acest adevăr profund, generalii francezi, care credeau într-o victorie uşoară, se îndreptau către o înfrîngere sigură.

Forţele franceze, folosind strategia tradiţională, s-au trezit „sufocate de o mare de oameni înarmaţi". Armele acestora proveneau chiar de la corpul expediţionar, care

a devenit furnizorul involuntar al armatei populare vietnameze, înzestrînd-o cu arme franceze şi chiar americane.

Cît priveşte organizarea rezistenţei, ea a fost înainte de toate politică şi numai după aceea militară.

S-a preconizat, pentru ducerea războiului popular, formarea a trei genuri de forţe armate. Se acorda foarte multă importanţă formării şi dezvoltării unităţilor de autoapărare şi unităţilor de guerilă. O miliţie a fost organizată peste tot. Graţie stabilirii administraţiei populare în toate satele şi existenţei în orice loc a organizaţiilor de partid, miliţia a luat o mare dezvoltare şi poporul s-a ridicat la luptă. In spatele inamicului, unităţi de guerilă, avînd legături cu armata regulată, îl hărţuiau, obligîndu-l să se retragă în interiorul bazelor sale; astfel, permiteau armatei regulate să se angajeze în acţiuni mobile pentru a-l nimici pe inamic. Ele au transformat spatele inamicului în front pentru armata proprie şi au organizat baze de unde aceasta a putut să lanseze ofensive chiar în centrul forţelor adverse. Ele i-au protejat pe oameni şi bunurile acestora, au menţinut producţia, dejucînd intenţia inamicului de a hrăni războiul cu război şi de a folosi vietnamezi în lupta contra vietnamezilor.

In zonele libere, unităţile de guerilă au luptat cu eficacitate împotriva duşmanului şi i-au supravegheat pe trădători; ele au fost instrumentele eficace ale administraţiei şi ale organizaţiilor de partid locale; simultan ele au format forţa de şoc pentru producţie, transporturi şi aprovizionare. Prin munca şi lupta lor, unităţile de guerilă au devenit o sursă inepuizabilă şi preţioasă pentru armata regulată, furnizîndu-i soldaţi şi ofiţeri bine educaţi din punct de vedere politic şi avînd o bogată experienţă de luptă.

In etapa de început, şi agresorii şi patrioţii au comis erori, mai mult sau mai puţin grave. Astfel, francezii au consacrat cinci luni, în 1947, unei tentative zadarnice de răpire a conducătorilor vietnamezi, în speranţa că vor termina astfel mai repede cu războiul. Chiar dacă ar fi reuşit, evoluţia războiului n-ar fi fost probabil afectată, deoarece aceas-

ta nu depindea de un geniu militar individual, ci de o strategie dictată de o situaţie politico-militară.

Se cuvine subliniat încă o dată faptul că situaţia în care se află partizanii este aceea ce le determină modul de a acţiona. Neavînd la început nici arme grele, nici divizii organizate pentru a da bătălii tradiţionale, ei sînt obligaţi să nimicească încetul cu încetul laturile armatei inamice şi să se lupte în spatele acesteia. Materialiceşte incapabili să obţină o victorie militară de amploare, ei sînt obligaţi, dată fiind această situaţie, să aştepte o victorie politică. Intr-o situaţie revoluţionară, aceasta în mod obiectiv va fi în favoarea lor, deoarece ea este rezultatul unui război prelungit pe care inamicul nu-l poate susţine nici din punct de vedere politic, nici din punct de vedere psihologic, oricare ar fi puterea forţelor sale militare.

Conducătorii patrioţilor vietnamezi analizau astfel situaţia francezilor la începutul războiului : „Inamicul va trece pe nesimţite de la ofensivă la defensivă. Războiul fulger se va transforma într-un război de uzură. Inamicul se va găsi astfel în faţa unei dileme : ca să cîştige războiul va trebui să-l facă să dureze, dar el nu posedă mijloacele politice şi psihologice pentru a susţine o luptă de lungă durată".

Această analiză s-a dovedit pe deplin justă. Presiunile politice exercitate în Franţa, slabul sprijin moral al populaţiei, slăbirea moralului trupelor au afectat grav eforturile corpului expediţionar.

Unităţi ale miliţiei acţionau intens în ţară ; practic, în fiecare sat au fost organizate astfel de acţiuni.

Armatele regulate ale patrioţilor vietnamezi efectuau marşuri forţate prin junglă pentru a ataca fie aici o coloană, fie dincolo o garnizoană. Ele înarmau rapid noi unităţi cu armele luate de la inamic.

La sfîrşitul anului 1949, francezii pierduseră iniţiativa ; aceasta a trecut de partea patrioţilor vietnamezi.

Aşa cum era de aşteptat, în urma înfrîngerilor suferite guvernul francez a fost supus unor presiuni politice. In august 1950, el a ordonat să se reducă forţele din Indochina

cu 9000 de oameni. Apoi, Adunarea Naţională, conformîndu-se stării de spirit a întregii ţări, care era împotriva războiului, a cerut ca nici un soldat francez să nu mai fie trimis în Indochina. Cu alte cuvinte, lupta trebuia dusă cu mercenari.

Aceasta a dus în mod inevitabil la o nouă slăbire a efortului de război al francezilor şi la o nouă ofensivă a patrioţilor vietnamezi.

Francezii au avut două probleme fundamentale : una de ordin militar — lipsa de efective ; cealaltă de ordin politic — lipsa de sprijin din partea metropolei. Presiunile diplomatice au agravat aceste probleme.

Strategia patrioţilor vietnamezi a rămas suplă, cea a agresorilor destul de rigidă, de aceea corpul expediţionar francez era de multe ori dezechilibrat.

Francezilor le venea din ce în ce mai greu să apere teritorii întinse şi nu puteau să reziste loviturilor rapide date de către patrioţii vietnamezi. Dacă treceau ei înşişi la ofensivă, concentrîndu-şi forţele într-un anumit sector, partizanii acţionau în alte locuri, pentru a-i obliga să se împrăştie din nou.

Pe de altă parte, forţele patriotice, prin strategia lor, politică şi militară în acelaşi timp, au putut obţine succese mari exercitînd presiuni politice şi psihologice asupra inamicului. Acţiunea întreprinsă în Laos, la începutul primăverii anului 1953, ilustrează bine acest fapt. Ea a fost efectuată cu ajutorul a trei divizii de patrioţi vietnamezi, sprijinite de 4000 de partizani laoţieni împotriva a 3000 de francezi ajutaţi de armata laoţiană formată din 10.000 de oameni.

Pentru a nu sacrifica garnizoanele slabe de la frontieră, comandamentul francez a ordonat retragerea, nelăsînd decît un batalion pentru a efectua o acţiune de ariergardă. Din acest batalion n-au scăpat decît 4 soldaţi.

Ajutoarele franceze venite pe calea aerului au blocat înaintarea partizanilor, dar pentru aceasta a fost necesar să se apeleze la rezervele din sectorul operaţiunilor de bază şi

să se mobilizeze, pentru o perioadă de timp, toate mijloacele de transport aeriene. Patrioţii au fost respinşi dar, din punctul lor de vedere, această campanie a fost deosebit de utilă.

Rezultatele acestei acţiuni, deşi nu au fost atinse toate obiectivele, au fost egale cu cele ale unei mari victorii. Rareori s-au obţinut lucruri atît de mari cu mijloace atît de reduse.

Prin această acţiune de trei săptămîni patrioţii au obţinut următoarele rezultate:

1. Au slăbit moralul autorităţilor militare şi civile atît din Indochina cît şi din Franţa.

2. Au obligat forţele de apărare să se împrăştie şi mai mult.

3. Au intensificat revendicările privind autonomia politică în Laos şi în Cambodgia.

4. Au creat o situaţie care a mărit cheltuielile Franţei cu vreo 60.000.000 de dolari.

5. Statele Unite ale Americii au pierdut vreo 460.000.000 de dolari, ajutor acordat în străinătate.

Una dintre cele mai ilustrative strategii ale războiului revoluţionar este cea care a fost folosită în scopul de a fi făcut să eşueze faimosul plan Navarre [1], ultimul efort al Franţei pentru a recăpăta iniţiativa în Vietnam.

Planul consta în concentrarea forţelor mobile în delta Fluviului Roşu în toamna şi iarna anului 1953, pentru a se încerca atragerea grosului partizanilor şi, simultan, în ocuparea localităţii Dien-Bien-Phu, pentru a se servi de aceasta ca de o trambulină de unde să se dea lovituri puternice în regiunile înconjurătoare aflate sub controlul patrioţilor. Presupunîndu-se că în primăvara anului 1954 partizanii vor fi epuizaţi, alte unităţi, nou formate, urmau să ocupe zonele deţinute de patrioţi în Vietnamul de sud; în sfîrşit, urma o ofensivă generală în nord, care ar fi dus la terminarea războiului.

---

[1] După numele iniţiatorului său, generalul Navarre, ultimul dintre comandanţii şefi ai forţelor militare franceze din Vietnam (n.r.).

Planul a fost pus în aplicare cu un puternic sprijin material şi financiar din partea S.U.A.

In deltă au fost aduse 44 de batalioane franceze pentru prima etapă, în toamna anului 1953, şi s-au dat o serie de lupte înverşunate. In ianuarie, Dien-Bien-Phu a fost împînzit de paraşutişti.

In acelaşi timp, partizanii au declanşat o contraofensivă, au încercuit Dien-Bien-Phu şi s-au unit cu forţele Pathet-Lao pentru a efectua pătrunderea în Laos.

Au urmat alte două atacuri în ianuarie 1954, unul la sud şi altul la nord, care au eliberat bazinul Nam Hu şi au ameninţat Luang Prabang, capitala laoţiană. In martie, francezii s-au regrupat pentru a-şi relua ofensiva, iar partizanii şi-au început atacul istoric de 55 de zile împotriva Dien-Bien-Phu-ului.

Strategia forţelor patriotice a fost fixată după analizarea situaţiei din tabăra adversă. Ea urmărea concentrarea forţelor revoluţionare în sectoarele în care duşmanul era mai vulnerabil, nimicirea efectivelor sale, eliberarea unei părţi a teritoriului. Scopul său era acela de a-l obliga pe inamic să-şi disperseze forţele pentru a se crea condiţiile favorabile unei victorii decisive.

In tot cursul războiului, corpul expediţionar francez a fost constrîns să-şi disperseze forţele. El şi-a împărţit diviziile în regimente, în batalioane, în companii, în secţiuni staţionate în diverse puncte ale teatrului de operaţiuni militare din Indochina. Inamicul s-a aflat astfel în faţa următoarelor dileme: dacă nu-şi dispersa forţele, nu putea ocupa teritoriul invadat; dispersîndu-le, le punea într-o situaţie periculoasă, întrucît deveneau o pradă uşoară.

Pe de altă parte, dacă inamicul îşi concentra forţele pentru a lua iniţiativa şi a avansa împotriva patrioţilor, trebuia să-şi reducă forţele de ocupaţie. Or, evacuînd teritoriile ocupate, el renunţa la însuşi obiectivul războiului său.

Pentru a remedia inconvenientul pe care îl prezenta planul Navarre, francezii au recurs la înlocuirea celor care ocupau aşa-numitele poziţii statice cu noi recruţi (cei mai

mulţi dintre ei fiind vietnamezi). Unităţile înlocuite au fost trimise în secret în deltă pentru a mări numărul celor de acolo.

Acest plan, se înţelege, i-a determinat pe partizani să ia hotărîri serioase. Problema capitală care se punea în acele condiţii era următoarea: inamicul se concentra în delta Fluviului Roşu şi ataca regiunile eliberate. Trebuiau să se concentreze şi forţele patriotice în faţa lui, sau să acţioneze în alte direcţii?

In primul caz, dacă patrioţii dădeau lupta în deltă, apărau zonele eliberate, dar inamicul rămînea puternic şi ei riscau să fie decimaţi.

In al doilea caz, atacînd în alte direcţii, patrioţii puteau acţiona împotriva punctelor vulnerabile ale inamicului, dar zona liberă rămînea ameninţată.

Comitetul Central al Partidului Comunist a analizat această problemă şi a ajuns la o concluzie care a căpătat aspectul următoarei lozinci: „Dinamism, iniţiativă, mobilitate şi rapiditate în hotărîri în faţa unor situaţii noi". Sensul acestei lozinci a fost explicat astfel:

„Păstrînd iniţiativa, puteam să ne concentrăm forţele pentru a ataca punctele strategice relativ vulnerabile... să obţinem succese şi să-l obligăm pe inamic să-şi disperseze forţele... Pe de altă parte, dacă eram forţaţi să stăm în defensivă, nu puteam scoate din luptă atîţia duşmani cît era necesar şi riscam să avem pierderi..."

S-a hotărît să se întreprindă o campanie dinamică.

Convins că esenţialul consta în nimicirea efectivelor inamice, Comitetul Central, în urma unei analize ştiinţifice, şi-a pus la punct planul de acţiune: concentrarea atacului propriu asupra punctelor strategice mai slabe ale inamicului pentru a anihila o parte din posibilităţile sale de atac şi a-l obliga să-şi disperseze forţele ca să-şi apere punctele vitale de care avea nevoie cu orice preţ.

Această strategie s-a dovedit justă. In timp ce inamicul concentra forţe importante în deltă pentru a ameninţa zona liberă, partizanii, în loc să rămînă în deltă sau să se disperseze în zona liberă pentru a o apăra, s-au regrupat pentru un atac îndrăzneţ în direcţia nord-est.

Rezultatul a constat în nimicirea multor inamici, eliberarea a patru puncte strategice fortificate, nimicirea aproape totală a unei coloane franceze şi asedierea localităţii Dien-Bien-Phu, ceea ce l-a obligat pe duşman să aducă în grabă întăriri pentru a împiedica capturarea acesteia. Astfel, Dien-Bien-Phu a devenit un al doilea punct de concentrare a forţelor inamice. In acelaşi timp, ofensiva în Laosul central realiza progrese; francezii au fost nevoiţi să trimită ajutoare în altă direcţie în dauna concentrării lor din deltă, creînd un nou punct de concentrare la aerodromul Seno, care era ameninţat.

Alte acţiuni, dintre care un asalt pe platourile înalte din vest şi o ofensivă în Laosul de nord, au avut drept urmare trimiterea de noi ajutoare din partea francezilor.

Pentru patrioţi, prima etapă a campaniei iarnă-primăvară a constat într-o serie de ofensive lansate simultan în diverse sectoare importante în care inamicul era relativ expus, ceea ce le-a permis să nimicească o parte din forţele acestuia şi să elibereze teritorii noi, forţîndu-l în acelaşi timp să se împrăştie în numeroase direcţii. Patrioţii au păstrat tot timpul iniţiativa operaţiilor, obligîndu-l pe inamic la defensivă. Pe frontul principal l-au reţinut la Dien-Bien-Phu, creînd astfel condiţii favorabile trupelor proprii pe alte linii de luptă.

Rezultatul a fost diminuarea presiunii asupra zonelor libere, astfel încît populaţia civilă a putut munci, chiar în plină zi, fără a fi atacată de avioanele inamice. De asemenea, francezii au fost prea ocupaţi şi prea dispersaţi pentru a putea efectua curăţirea prevăzută de planul Navarre ca preludiu la ofensiva generală împotriva grosului forţelor patrioţilor vietnamezi în nord. In consecinţă, zonele de gherilă din Vietnamul de sud nu au fost eliminate şi, în faţa acestei ameninţări permanente, căreia i se adăuga presiunea exercitată asupra Dien-Bien-Phu-ului, speranţa francezilor de a relua iniţiativa nu a întîrziat să se spulbere.

Planul a fost înăbuşit înainte de a fi fost pus cum trebuie în aplicare. Distrugerea taberei fortificate de la Dien-Bien-Phu şi capitularea a ceea ce mai rămăsese din garnizoana sa — formată la început din 17 batalioane de infanterie, trei escadroane de artilerie, unităţi blindate, paraşutişti care apărau 48 de adăposturi betonate — au fost decisive.

Lupta a durat 55 de zile. La 8 mai 1954, la ora unu şi cincizeci şi trei de minute, ora locală, ultimele tunuri au tăcut la Dien-Bien-Phu. Războiul, care dura de opt ani, era aproape terminat.

O comisie militară de anchetă, trimisă din Franţa pentru a stabili amploarea dezastrului, a recomandat părăsirea Vietnamului de nord şi retragerea dincolo de paralela 17. Acordul de la Geneva a ratificat această hotărîre. Războiul din Indochina s-a terminat efectiv la 21 iulie 1954. El a pus capăt pentru totdeauna dominaţiei franceze în Vietnam, după ce Franţa a pierdut aici 172.000 de oameni, morţi şi răniţi.

Liniştea care a urmat după căderea Dien-Bien-Phu-ului a fost, din nenorocire, o pauză mult prea scurtă. Numai cinci ani separă primul război din Indochina de cel de-al doilea.

Uniformele americane au înlocuit la Saigon uniformele franceze; directivele nu mai vin de la Paris, ci de la Washington; iar noii invadatori sînt americanii.

Oricare ar fi duşmanul, războiul este acelaşi. Acelaşi va fi şi finalul lui: învingerea duşmanului.

Din mai 1961, cînd a hotărît să susţină guvernul reacţionar de la Saigon, S.U.A. au trimis în Vietnamul de sud o cantitate enormă de oameni şi de material de război.

De la puşcă pînă la rachetă, de la „Jeep" pînă la tanc, de la elicopter pînă la bombardierul cu reacţie, americanii folosesc armele cele mai moderne ale arsenalului lor, arme care valorează miliarde de dolari. Şi-au folosit din plin inteligenţa, şi-au vărsat sîngele, şi-au dat viaţa.

Totul este zadarnic.

Din ziua în care au pus piciorul în această ţară, pentru a lupta împotriva comuniştilor, americanii nu încetează să piardă teren.

La începutul războiului din Vietnam, patrioţii nu operau decît cu efective de mărimea unei secţiuni, întinzînd aici o cursă unui camion, atacînd dincolo un post izolat.

Pe măsură ce au adunat arme americane au putut să înarmeze alţi oameni şi să treacă de la secţiune la companie.

Partizanii au eliberat mai mult de trei sferturi din teritoriul naţional şi au înfiinţat şcoli, spitale, clădiri publice.

Regimul de la Saigon nu mai stăpîneşte decît oraşele, iar trupele guvernamentale îşi petrec cea mai mare parte a timpului în zonele urbane, unde se simt într-o relativă securitate. Transporturile de trupe se fac cu elicoptere sau în automobile blindate şi tancuri. Ele cad totuşi în ambuscade.

Partizanii, folosind tactica de „doi paşi înainte, unul înapoi", au ajuns în această direcţie la o supleţe pe care adversarii lor n-au putut-o atinge niciodată.

O asemenea situaţie militară este şi mai desperată decît cea a francezilor din vremea asedierii Dien-Bien-Phu-ului. Ea explică reacţia necugetată a S.U.A., care s-a manifestat prin escaladare.

La mijlocul anului 1964, partizanii vietnamezi deveniseră o armată de mai bine de 140.000 de oameni. Atacurile se efectuau cu efective mergînd pînă la un batalion sau chiar un regiment. Dispuneau de zone de spate bine organizate. Guvernul s-a trezit practic izolat de populaţia rurală, care reprezenta aproximativ 85% dintr-o naţiune de aproape 16 milioane de suflete, repartizate pe o suprafaţă de peste 300.000 de km^2.

In afară de localităţile aglomerate, partizanii controlau cea mai mare parte a ţării, nefiind atacaţi decît de avioane sau întîmplător de forţe armate transportate cu elicopterele şi care loveau orbeşte, căutînd acul în carul cu fîn.

Aproape toate căile de comunicaţii secundare, precum şi o bună parte din cele principale erau izolate. La unele capitale de provincii nu se putea ajunge decît pe calea aeru-

lui. O rețea de întărituri în jurul Saigonului întreținea o atmosferă de stare de asediu și deseori aveau loc lupte la mai puțin de 15 km de oraș.

Partizanii vietnamezi întrețineau o economie rurală în sectoarele lor; încasau taxe pe comerțul care se făcea între zone.

Americanii dădeau la Saigon vreo 250 de milioane de dolari pe an pentru ameliorarea economiei agricole și atragerea populației din regiunile de cîmpie, dar James Killen, directorul Agenției de ajutor internațional, considera că o bună parte din această sumă era afectată unor regiuni care treceau mereu dintr-o mînă în alta. «Controlul unei regiuni poate să se schimbe de la o zi la alta, scria „New York Times", la 15 august 1964. In multe locuri, de îndată ce o lucrare importantă (pod, drum, fîntînă) era terminată, iar muncitorii se retrăgeau, partizanii vietnamezi puneau mîna pe ea».

S-a petrecut ceea ce se petrecuse în China și în Cuba. Insurgenții au stabilit un sistem economic și politic paralel; armata putea să circule unde voia, dar nu avea posibilitatea să se fixeze undeva, deoarece putea deveni vulnerabilă atacurilor. Trupele rămîneau practic în regiunile aglomerate și nu puteau face nimic.

Saigonul și consilierii săi americani se loveau de aceeași dilemă ca și francezii: răspîndindu-și forțele, însemna să fie prea slabi, să nu se mai poată apăra și astfel efectivele lor să fie nimicite; concentrîndu-și-le, însemna să abandoneze teritoriul pe care voiau să-l ocupe, deoarece victoria nu însemna nimic dacă nu era însoțită de ocuparea teritoriului.

Partizanii puteau să-și aleagă obiectivele, să accepte sau să evite lupta, după cum voiau. Guvernul de la Saigon, care nu dispunea de informații obținute cu ajutorul populației, acționa la întîmplare. Acțiunile sale erau foarte costisitoare în raport cu rezultatele scontate.

Guvernul de la Saigon și-a adus lui însuși un grav prejudiciu refuzînd să admită timp de mai mulți ani că exista

o opoziție în Vietnamul de sud. Nu a recunoscut acest lucru decît după cinci ani. Partizanii au profitat din plin de acest răgaz pentru a organiza o puternică mișcare politică clandestină și unități înarmate la nivelul satului sau al regiunii. Strategia inițială a partizanilor a constat în ruperea legăturilor politice dintre guvern și zonele rurale.

De îndată ce rețeaua legăturilor politice a fost distrusă, partizanii s-au ocupat de organizarea armatei. Este mai mult ca sigur că în proporție de 90% ei au folosit arme americane luate de la trupele guvernamentale. Astfel, după cum rezultă din statisticile pe anul 1960 întocmite chiar de regimul de la Saigon, în acest an partizanii au capturat 4.853 de arme, pierzînd numai 921; diferența ajungea pentru înarmarea unui regiment. Cifra armelor capturate a crescut, partizanii dispunînd, astfel, de arme pentru toți combatanții pe care îi aveau atunci.

Partizanii nu se luptau decît dacă poziția sau numărul lor le asigura victoria. Operații în care să folosească efective de mărimea unui batalion au fost rare pînă la sfîrșitul anului 1963. Abia la mijlocul anului 1964 ei au început să renunțe la tactica de guerilă, pentru a trece, local, la demonstrații de forță. A fost un indiciu interesant care arăta că războiul trecea în altă etapă, că se părăsea defensiva strategică pentru a se trece la cea a echilibrului de forțe și a luării inițiativei de către insurgenți.

In luna noiembrie 1961, ei au declanșat 1782 de atacuri. In noiembrie 1963, după doi ani de ajutor militar și economic masiv din partea S.U.A. acordat saigonezilor, numărul atacurilor și al incidentelor a căror inițiativă era luată de partizani a ajuns la cifra de 3182. Iar cifra a crescut an de an.

Mijloacele aeriene puse la dispoziția Saigonului s-au dublat între timp, dar rezultatele nu au crescut niciodată proporțional. Aceasta se explică prin faptul că partizanii au luat măsuri foarte drastice. In principalele lor zone de bază au săpat tuneluri și grote, dintre care unele capabile să re-

ziste la bombe de 250 de kilograme. In multe unități au fost instruite persoane capabile să detecteze proiectilele care nu explodau, pentru a fi utilizate ulterior.

Folosirea fără discernămînt a aviației împotriva așa-ziselor obiective ale partizanilor explică în bună măsură ostilitatea populației rurale față de guvernul de la Saigon. Pe de altă parte, țăranii au toate motivele să fie solidari cu partizanii, care sînt recrutați de obicei din satele lor și împart cu ei toate necazurile.

Cele de mai sus, pe lîngă faptul că explică succint dar convingător fundamentul sprijinului pe care-l au partizanii în rîndul marii majorități a populației sudvietnameze, prefigurează și eșecul implacabil ce-l vor suferi, mai devreme sau mai tîrziu, regimul de la Saigon și sprijinitorii lui.

*

Dacă, așa cum s-a văzut, patrioții vietnamezi au obținut eliberarea lor națională de sub dominația colonială franceză prin succese armate — și, probabil, acestea vor avea un rol important și în izgonirea americanilor — în anumite condiții același scop poate fi atins mai ales prin succesele de natură propagandistică, politică ale guerilei.

Cazurile Irlandei și Ciprului sînt ilustrative în acest sens.

Lupta de eliberare de sub dominația engleză în Irlanda are rădăcini adînci în istorie. In anul 1919 ea a cunoscut o intensificare deosebită, îmbrăcînd prin excelență formele guerilei.

In Irlanda, relieful convenea de minune guerilei : cîmpia verde accidentată, practic lipsită de drumuri în multe locuri, era inaccesibilă vehiculelor cu motor pe vreme ploioasă, deci aproape tot timpul.

In orașe, membrii I.R.A.[1] erau bine integrați în sînul populației, dar acționau numai noaptea, efectivele lor nefiind suficiente în timpul zilei. Aceste operații constau mai

[1] Armata republicană irlandeză (n.r.).

ales în atacarea depozitelor de arme, în ambuscade întinse convoaielor militare în cîmpie sau micilor patrule în orașe.

Din punct de vedere militar, cea mai mare parte a acestei activități era lipsită de importanță. Trăgătorii irlandezi în majoritatea cazurilor nu-și atingeau ținta. Cazărmile cărora li se dădea foc erau adeseori goale, iar distrugerea lor nu avea decît un caracter simbolic. I.R.A. nu ducea un război pur militar, ci unul cu caracter politic, iar adevăratele efecte ale acestuia erau de natură psihologică. Numărul înrolărilor în jandarmerie se micșora, în timp ce acela al demisiilor creștea. In cazărmi, soldații englezi — străini într-o țară ostilă — trăiau într-o tensiune mai mare decît cea din tranșee. Militarii erau tot timpul în alarmă. Ei trebuiau să apere cazărmile, convoaiele, clădirile publice, să nu circule decît în grup, să-i controleze tot timpul pe civili, să facă mereu percheziții, să oprească traficul — și asta costa foarte scump guvernul, îi costa scump pe contribuabilii englezi, pe moșieri, pe bancheri și pe toți cei care mizau pe o Irlandă liniștită și prosperă.

Fiecare incident era o nouă lovitură dată prestigiului britanic în străinătate, moralului intern și dădea noi ocazii laburiștilor și liberalilor să atace guvernul conservator.

Așa cum era de prevăzut, eforturile făcute, în loc să îmbunătățească situația, au agravat-o.

La începutul anului 1920, englezii au intensificat măsurile represive. Din acel moment, fiecare acțiune a I.R.A. atrăgea după sine o acțiune de represalii engleză. Dar dacă prima era considerată în străinătate ca fiind o acțiune în cadrul unei lupte curajoase pentru libertate, cea de a doua era dezaprobată, fapt care îi unea și mai mult pe irlandezi împotriva Coroanei.

Revolta irlandeză a fost o contestație mai mult politică decît militară, iar armistițiul care i-a pus capăt la sfîrșitul anului 1921 i-a adus o victorie politică, înlăturîndu-se astfel necesitatea unei decizii militare. Pentru această victorie, 3000 de oameni au fost de ajuns.

3

Guerila irlandeză a transformat apatia populației în ostilitate activă față de dominația britanică, creînd astfel o rezistență de masă pe care englezii n-au putut-o învinge nici din punct de vedere politic, nici din punct de vedere economic. In cursul luptelor lor sporadice de secole, irlandezii n-au reușit să-i arunce pe englezi în mare, dar în final au realizat ceva mai bun și mai economic: au despuiat colonialismul de toate profiturile, au făcut din țara lor o povară pentru ocupanți și au reușit să-i determine să se retragă.

Mijloacele folosite de irlandezi nu au fost deloc noi: au incendiat clădirile publice; au luat țiglele de pe acoperișurile posturilor de poliție pentru a vărsa benzină și a le da foc; au arborat drapele irlandeze și au organizat capcane pentru cei care ar fi venit să le ia; au aruncat în aer podurile; au distrus șinele de cale ferată; au pus zahăr în rezervoarele mașinilor, nisip sau praf de glaspapir în angrenaje. Aceste mijloace au fost foarte simple și au produs pagube prea puțin importante.

Ceea ce a fost însă cu adevărat important, au fost prețul cu care s-a plătit represiunea și efectul politic ce i-a unit pe irlandezi și i-a antrenat la acțiune, dezbinîndu-i și paralizîndu-i în același timp pe englezi.

Englezii ar fi putut oare învinge în Irlanda dacă ar fi dispus de o armată numeroasă și ar fi dus un război de exterminare în genul celui practicat de Cromwel? In secolul XX o asemenea problemă este spinoasă. Opinia publică britanică — fie numai din motive politice — n-ar fi tolerat niciodată o asemenea soluție, chiar dacă aceasta ar fi fost propusă. Astfel de soluții nu sînt posibile decît într-o lume izolată, indiferentă și chiar și atunci pot fi aplicate numai împotriva unei populații căreia îi lipsește voința fermă de a rezista.

Inceputul luptei pentru independența Ciprului a fost anunțat în ziua de 31 martie 1955, printr-o serie de explozii în insulă.

O acțiune politică a însoțit aceste acte de diversiune. Mișcarea pentru independență a recrutat studenți și școlari. S-au organizat manifestații destul de violente pentru a pune pe fugă poliția de pe străzi și a o obliga să facă apel la soldați. Băieți de 10 ani au distribuit manifeste și au servit drept curieri. Ziarele care nu au luat poziție împotriva represiunii au fost supuse unei puternice presiuni și boicotajului. Cei care nu au ținut seama de instrucțiunile organizației au fost pedepsiți sever.

Acest val de acțiuni a fost declanșat de un număr extrem de redus de oameni — vreo 80 cel mult — organizați în echipe de cinci sau șase în toate centrele aglomerate ale insulei. Nu existau încă unități de guerilă.

Excelenta rețea rutieră existentă nu favoriza o guerilă de mare anvergură, astfel că majoritatea celor care trebuiau să lupte au fost ținuți în orașe pînă cînd au putut să circule fără a putea fi recunoscuți imediat. Lanțul de munți din nord și munții Troodos, acoperiți de păduri, au fost folosiți ulterior drept baze de atac, precum și pentru antrenarea echipelor de sabotori.

Primul val de atentate a fost urmat de o pauză de cîteva săptămîni, întreruptă numai de atacuri împotriva „țintelor ocazionale".

Al doilea val de acțiuni a avut loc în iunie. Prima victimă a fost un polițist, omorît de explozia unei bombe, la sediul poliției din Nicosia; alte persoane au fost rănite. In timpul atacării postului de la Amiandos a mai fost omorît un sergent.

Toate aceste acțiuni se desfășurau în baza unui „plan militar" care fusese întocmit de către conducătorii „Organizației naționale a luptătorilor ciprioți" cu circa doi ani înainte de explozia primei bombe. Iată esența acestui plan:

„1. *Obiectiv.*

Impresionarea opiniei publice internaționale, îndeosebi a aliaților Greciei, prin acte de eroism și de sacrificiu care ar atrage atenția asupra Ciprului. Trebuie să-i hărțuim pe en-

glezi fără încetare, pentru ca diplomația internațională, exercitîndu-se prin intermediul O.N.U., să-i oblige să examineze problema Ciprului și să o rezolve conform dorințelor poporului cipriot și ale întregii națiuni grecești.

2. *Executarea.*

Acțiunile întreprinse vor urmări să creeze multă confuzie și să producă atîta panică în rîndurile soldaților britanici, încît aceștia să apară în ochii lumii ca incapabili să rămînă prea mult timp stăpîni pe situație. Campania va fi dusă pe trei fronturi :

a) sabotaje împotriva instalațiilor guvernamentale și a posturilor militare ;

b) atacarea forțelor britanice de către un număr foarte mare de grupuri înarmate ;

c) organizarea rezistenței pasive în rîndurile populației.

Condițiile generale nefiind favorabile unei guerile de anvergură, accentul va fi pus pe sabotaje. In consecință, misiunea principală a grupurilor de luptă va consta în sprijinirea și ușurarea sarcinii sabotorilor, prin distragerea atenției forțelor guvernamentale.

Succesul va fi obținut nu prin atacuri intermitente, ci numai printr-o continuă hărțuială, avînd drept scop obținerea de rezultate importante.

Desigur, nu ne gîndim că prin asemenea procedee vom putea învinge din punct de vedere militar armata britanică ; intenția noastră este să-i cauzăm o înfrîngere morală, continuîndu-ne ofensiva pînă cînd obiectivele arătate în primul paragraf al acestui plan vor fi atinse."

Rezultatele materiale ale celor două valuri de acțiuni nu erau deosebite. Fuseseră numai cîțiva morți, iar pagubele provocate rămîneau neînsemnate din punct de vedere economic. Dar pe plan politic, succesul era deja foarte clar. Primul scop al organizației fusese atins : problema autodeterminării Ciprului se pusese în fața lumii în mod dramatic. Opinia publică britanică, îndeosebi, fusese impresionată, iar rezultatul era cel scontat ; politica unui guvern care

nu accepta să admită o independență cipriotă — Ciprul era considerat ca fiind indispensabil pentru asigurarea securității militare a Angliei în Mediterana — era pusă în discuție.

In continuare, conducătorii „Organizației naționale a luptătorilor ciprioți" au pregătit un atac general, care trebuia să coincidă cu ședința adunării generale a O.N.U. din toamnă. Intr-o instrucțiune elaborată în acest sens se arăta : „Scopul viitoarei noastre ofensive va fi acela de a teroriza poliția și de a paraliza administrația atît la orașe cît și în provincie. Dacă va fi atins, rezultatele vor fi triple :

1. Moralul polițiștilor va scădea atît de mult, încît cea mai mare parte dintre ei, dacă nu ne vor ajuta efectiv, vor trece cu vederea activitatea noastră.

2. Armata va trebui să intervină, iar acest fapt va avea drept consecință dispersarea și, în final, scăderea moralului soldaților.

3. In fața demonstrațiilor noastre de forță și a tulburărilor pe care le vom provoca este foarte posibil ca O.N.U., prin intermediul țărilor membre care se interesează de problemele cipriote, să încerce să găsească o soluție.

Asemenea rezultate vor fi obținute prin :

— nimicirea polițiștilor care nu pactizează cu noi și care încearcă să ne stea în cale ;

— organizarea de ambuscade împotriva patrulelor în orașe și de raiduri împotriva posturilor de poliție de la sate ;

— limitarea libertății de a se mișca a poliției în insulă cu ajutorul ambuscadelor (organizate atît împotriva unor grupuri cît și a unor persoane izolate)".

Polițiștii au fost avertizați de ceea ce îi aștepta prin afișe lipite pe zidurile caselor de la sate sau răspîndite de școlari pe străzile orașelor.

După ce a fost dat acest avertisment, organizația a efectuat o serie de raiduri împotriva posturilor de poliție, care aveau un dublu scop : să-i sperie pe polițiști și să procure organizației armele de care avea cel mai mult nevoie. Ca urmare, mulți polițiști au demisionat, iar cei care au mai rămas „abia dacă îndrăzneau să scoată nasul afară din clă-

diri". Raidurile au avut drept urmare punerea întregii administrații în defensivă.

Englezii nu știau nimic despre componența organizației, locurile de adunare etc. Polițiștii ciprioți, care ar fi putut să-i informeze, au fost repede reduși la tăcere.

O intensă agitație politică, care a adunat multă lume în principalele orașe, a sprijinit acțiunea.

Anglia a răspuns acestor acțiuni prin inundarea insulei cu trupe. Nu era o soluție bună. In războiul de guerilă, numărul nu înseamnă nimic. Din punctul de vedere al partizanului, este periculos ca efectivul unei grupe să depășească ceea ce se cheamă „punctul de saturație". Acesta este determinat de natura terenului, de valoarea luptătorilor, de nevoile lor de aprovizionare, de tactica folosită și de necesitatea reducerii pierderilor.

In februarie 1956, efectivul trupelor britanice atingea vreo 22.000 de oameni, în timp ce organizația dispunea de 273 de oameni ca „trupe de șoc", sprijinite de aproximativ 700 de partizani de la sate înarmați numai cu cîte o pușcă de vînătoare.

Trupele n-au făcut mare lucru nici împotriva partizanilor de la sate, nici a celor de la orașe. Ele au ars multe hectare de pădure pentru a-i scoate din munți, dar n-au prins decît foarte puțini și aceștia au fost imediat înlocuiți. Englezii au încercat să nimicească grupurile de guerilă din munți, dar, neavînd un plan bine stabilit și neînțelegînd metodele de luptă ale acestora, n-au avut succes. Activitatea englezilor depindea de indicațiile, adesea inexacte sau dubioase, furnizate din cînd în cînd de informatori; atunci ei se concentrau asupra unei zone înguste și trimiteau pînă la 50 de camioane cu soldați care scotoceau toată ziua. Aproape întotdeauna partizanii dispăreau înaintea sosirii trupelor și se uitau la ele de pe înălțimile înconjurătoare, siguri că nu vor trece dincolo de limitele care le fuseseră fixate.

Englezii au persistat în eroarea lor: pe de o parte, și-au subestimat adversarul, pe de alta, și-au supraestimat forțele. Nu te folosești de un tanc ca să prinzi un șoarece; o pisică e mai bună. Intr-un singur mod puteau englezii să pună mîna pe partizani: jucîndu-se de-a pisica cu șoarecele; folosind grupuri mici, special antrenate, capabile să acționeze cu șiretenie și răbdare și să lovească rapid în momentul cel mai neașteptat. Englezii n-au creat niciodată asemenea grupuri, războiul a continuat și a dat rezultatele prevăzute.

Autoritățile britanice au înveninat caracterul luptei, fără a-i schimba însă cursul, prin antrenarea colectivității turce. Dar regula cunoscută — „dezbină și domnește" — nu a dat rezultate în Cipru.

Acordurile de la Zürich și de la Londra, semnate de Anglia, Grecia și Turcia, au creat Republica Cipru, cu o constituție garantată de cele trei puteri. Cît privește conflictul, care s-a sfîrșit cu încheierea acordului de la Zürich, el a constituit o suită de înfrîngeri clare pentru politica și armele colonialiste.

EŞECURILE ÎN RĂZBOIUL DE GUERILĂ

Cazurile Filipinelor şi Malayei arată ce se întîmplă atunci cînd partizanii sînt rupţi de popor sau rup ei înşişi contactul cu poporul şi nu mai sînt sprijiniţi de acesta.

Mişcarea hukilor, din Filipine, care, ca multe altele, s-a datorat celui de-al doilea război mondial, este cea mai instructivă pentru strategii contrainsurecţiei, deoarece arată foarte bine rolul important al armelor politice şi sociale.

Hukii, ca şi partizanii vietnamezi, ca şi cei din Malaya sau din ţările ocupate de Axă, au apărut ca o mişcare patriotică — partizani luptînd împotriva unui cotropitor — cu asentimentul, asistenţa practică şi materială a puterilor aliate, în cazul lor S.U.A. Dar obiectivele revoluţionare sînt întotdeauna complexe. După ce se bătuseră împotriva japonezilor, hukii au început să se bată pentru ei, cerînd dreptul de afirmare politică şi împărţirea pămîntului.

În 1950, hukii dominau centrul Luzonului şi cea mai mare parte a Mindanaoului [1], dispuneau de vreo 12.000 de oameni înarmaţi şi se bucurau de colaborarea activă a cel puţin un milion din cele 17 milioane de locuitori.

Treizeci de mii de soldaţi nu puteau să-i oprească; stocurile de arme luate de la japonezi sau furnizate de S.U.A. în timpul conflagraţiei mondiale le ajungeau pentru un război

[1] Insule din Arhipelagul Filipinelor (n.r.).

civil de zeci de ani. Cît privește populația în ansamblul ei, dacă nu manifesta o simpatie evidentă pentru insurgenți, rămînea cel puțin pasivă.

Terenul — munți și junglă mlăștinoasă — îi favoriza pe partizani. Trupele guvernamentale, urîte de țărani, stăteau în centrele mari și nu apăreau în restul țării decît în cursul expedițiilor de pedepsire, în vehicule blindate care terorizau populația rurală.

Magsaysay, conducătorul acțiunii împotriva hukilor, fost el însuși partizan, era destul de inteligent să înțeleagă ce trebuie să facă. Primul său act a fost acela de a reorganiza armata și de a pune capăt terorismului militar. Presiunile contra hukilor au crescut prin trimiterea de mici unități înarmate, care să-i hărțuiască pe aceștia în timp ce armata se ocupa cu chestiuni sociale : înființarea de dispensare, construirea de școli, repararea drumurilor și podurilor, ajutor dat țăranilor ca să-și transporte orezul la piață etc.

O altă acțiune diversionistă — fără de care prima ar fi fost inutilă — a fost aceea de a promulga legi care le ofereau hukilor ceea ce doreau, cu condiția să depună armele. A fost proclamată o amnistie, a avut loc o reformă agrară și s-a promis că fiecare partizan care se preda primea o bucată de pămînt.

Abile cumpărări de conștiințe au reușit acolo unde alte mijloace eșuaseră. Armele predate au fost plătite bine. S-a pus un preț mare pe capul principalilor șefi huki ; trădările au dezmembrat conducerea insurgenților, au izolat grupurile de baza lor urbană de la Manilla și, practic, toată conducerea a fost capturată.

Cînd Luis Taroc, șeful hukilor, s-a predat în 1954, guvernul ținea bine în mînă satele, iar numărul rebelilor fusese redus la cîteva mii, aceștia fiind împrăștiați în regiunile cele mai puțin accesibile.

Ei nu fuseseră învinși din punct de vedere militar — de fapt, n-au fost nici măcar scoși totalmente din luptă, căci din cînd în cînd ei se mai manifestă și azi — dar pierduseră lupta propagandistică și nu mai exercitau nici un fel de atracție asupra poporului.

Se pune întrebarea dacă hukii n-ar fi putut să-și folosească mai bine forțele cînd dispuneau de ele. Una din slăbiciunile lor de bază pare să fi fost neputința de a crea un front popular într-o perioadă în care aveau într-adevăr nevoie de un sprijin urban, de participarea studenților, a muncitorilor, a clasei exploatate. Mișcarea lor a păstrat un caracter rural. Dacă partizanii au dominat satele între anii 1949—1950, ei nu au afectat însă niciodată serios economia arhipelagului, nici viața capitalei. Tactica lor, plină de ocolișuri, nu putea obține rezultate care să poată fi folosite pentru a produce un mare efect politic.

12.000 de partizani, dispunînd de sprijinul satelor și avînd de luptat cu o armată de 30.000 de oameni, ar fi trebuit să-și propună cucerirea tuturor garnizoanelor militare, exceptînd pe cele mai puternice, a tuturor orașelor, în afară de cele mai mari. Hukii n-au făcut-o. Prin sabotaje ar fi putut să împiedice buna desfășurare a comunicațiilor și să paralizeze economia națională. Efective mai puțin importante au făcut acest lucru în alte părți. Ei nu l-au făcut.

Nevrînd să ia inițiativa sau fiind incapabili din punct de vedere psihologic, n-au reușit să antreneze populația, să provoace tulburări de masă, necesare pentru a răsturna un guvern sau pentru a forma o armată revoluționară capabilă să o înfrunte și să o bată pe cea guvernamentală.

In Malaya de după război, situația era diferită de cea din Filipine, în ciuda unor similitudini aparente. Aici exista o puternică mișcare de guerilă. Ca și în Filipine, aceasta fusese instruită de către experți. Conducătorul mișcării și încă vreo 200 de partizani se antrenaseră pentru războiul de guerilă în școala britanică specială de la Singapore. In plus, exista și o vastă organizație politică, așa-numita Armată de eliberare a raselor malaieze (M.R.L.A.), care avea practic ramificații în toate centrele aglomerate ale peninsulei malaieze. Din nefericire, M.R.L.A. era compusă aproape exclusiv

din emigranţi din alte ţări asiatice, care nu prinseseră încă rădăcini în ţară.

Partizanii, al căror efectiv era evaluat între 5 şi 10 mii la început, au lansat o campanie de luptă destul de eficace, dar, cu timpul, aceasta a slăbit din cauză că, încetul cu încetul, au fost izolaţi. Jungla în care au fost forţaţi să se refugieze nu era locuită de ţărani, ci de aborigeni care întîmpinau deja multe greutăţi pentru procurarea propriei lor hrane. In consecinţă, partizanii au trebuit să-şi procure hrana pe ascuns de la membrii M.R.L.A.

Intre timp, mai bine de 5000 de membri ai M.R.L.A. au fost atraşi de guvern, acesta oferindu-le diverse avantaje care îi făceau să se desolidarizeze de insurgenţi. Partizanii, rupţi de contactul cu populaţia, nemaiprimind ajutor nici măcar din partea M.R.L.A., au fost constrînşi, încetul cu încetul, să se predea sau au fost măcinaţi izolat în ambuscade.

Cu toate că guerila a fost înfrîntă în Malaya, nu pot fi trecute cu vederea timpul îndelungat cerut de campania de represiune şi preţul extrem de ridicat al acesteia. Astfel, în ciuda condiţiilor defavorabile în care se luptau, partizanii nu au fost eliminaţi ca forţă combativă decît după 10 ani (unii mai supravieţuiesc încă în junglă, dar nu mai sînt consideraţi periculoşi). In cursul acestor 10 ani, ei au imobilizat 40.000 de soldaţi englezi şi aproximativ 1000 de oameni din poliţia regulată sau auxiliară. Următoarea dare de seamă oficială a „Operaţiei Nassau", efectuată de un batalion, permite desprinderea unei imagini grăitoare despre efortul militar care a trebuit să se facă.

«„Operaţia Nassau" a început în decembrie 1954 şi s-a terminat în septembrie 1955. Mlaştina sudică a Kuala Langat-ului acoperă o suprafaţă de mai bine de 250 km². Este o junglă deasă cu copaci care ating mai mult de 40 m înălţime şi unde vizibilitatea nu este mai mare de 30 m.

Un batalion britanic a fost afectat acestui sector în care se produseseră mai multe acte de teroare.

La început, planul consta în hărţuirea teroriştilor zi şi noapte, pentru a-i împinge în ambuscade, dar ei se pregătiseră să stea definitiv în mlaştină. Planul a fost deci modificat.

Tirurile de hărţuire au avut loc numai noaptea. Acestea au durat trei luni, fără nici un rezultat. Cîţiva terorişti au fost ucişi în cadrul unor ambuscade. Tirurile de hărţuire au fost intensificate. Trei terorişti s-au predat, iar unul dintre ei a condus o secţiune a batalionului pînă la ascunzătoarea şefului lor, care a fost prins. La sfîrşitul lunii iulie, în mlaştină mai erau 23 de terorişti fără hrană şi fără legături cu lumea exterioară... Bilanţ al operaţiei : 60.000 de obuze de artilerie, 30.000 de proiectile mortiere şi 2000 de bombe de avion pentru 35 de terorişti omorîţi sau capturaţi. „Operaţia Nassau" a fost considerată un succes, deoarece ea a grăbit sfîrşitul campaniei.»

Au fost necesare efortul continuu, timp de nouă luni, al unui batalion şi o risipă de proiectile de artilerie şi de bombe cum rar se întîlneşte, pentru a fi scoşi din luptă 35 de partizani.

Infrîngerea partizanilor din Malaya, dat fiind preţul său ridicat, poate constitui un exemplu pentru alţi partizani bine organizaţi din ţări care sînt mai puţin riguros apărate. Cîte din regimurile reacţionare ale unor ţări sudamericane, atît de slabe, ar putea să-şi permită o asemenea risipă, fără a mai vorbi de riscurile politice, pentru a elimina nu 35, ci 1000 de insurgenţi hotărîţi ? Şi cît timp le-ar trebui pentru aceasta ?

Oricum, este incontestabil că acţiunea partizanilor şi a M.R.L.A., chiar fără rezultat, a grăbit cu cîţiva ani independenţa Malayei.

PRINCIPIILE STRATEGIEI ŞI TACTICII GUERILEI. CARACTERUL ACESTEIA

„Orice război se bazează pe inducere în eroare.

Deci, cînd sînteţi puternici, prefaceţi-vă că nu sînteţi; cînd acţionaţi, lăsaţi să se creadă că nu acţionaţi. Cînd sînteţi aproape de duşman, faceţi-l să creadă că sînteţi departe; cînd sînteţi departe, faceţi-l să creadă că vă aflaţi aproape.

Oferiţi-i o momeală inamicului pentru a-l atrage: lăsaţi-i impresia de dezordine şi loviţi-l. Cînd se grupează, pregătiţi-vă împotriva lui; cînd este puternic, evitaţi-l.

Enervaţi-l şi demoralizaţi-l.

Prefaceţi-vă că-i sînteţi inferiori pentru a-i mări încrederea în sine. Exercitaţi asupra lui o presiune constantă pentru a-l epuiza.

Cînd este unit, divizaţi-i forţele.

Atacaţi cînd nu este pregătit; apăreţi cînd nu se aşteaptă.

Iată cheile victoriei pentru un strateg."

Preceptele de mai sus sînt extrase dintr-un eseu al lui Sun Tzu, „Arta războiului", cea mai veche lucrare cunoscută asupra acestui subiect, scrisă cu cîteva secole înaintea erei noastre.

Dacă îl cităm pe Sun Tzu, o facem pentru a sublinia că teoria „războiului modern", în accepţia curentă, repetă lu-

cruri știute ; căci, în ciuda impresionantelor invenții din secolul XX, principiile războiului sînt vechi : ele existau deja cînd Cezar și-a început prima campanie. Ceea ce este valabil pentru război în general, este și mai valabil pentru guerilă în special.

Artileria și aviația sînt mult mai eficace decît arcul ; explozivele acționează cu mult mai multă putere decît săgeata ; tancurile sînt preferabile pavezelor ; autocamioanele și elicopterele constituie (deși nu întotdeauna) mijloace de transport mai rapide și mai sigure decît catîrii și cămilele. Problemele privind comanda armatei rămîn însă aceleași. Factorii variabili ca terenul, timpul, spațiul, momentul, populația și, mai ales, moralul, determină întotdeauna rezultatul luptelor sau al campaniilor.

Dacă există ceva nou în guerilă — ale cărei principii militare de bază au fost enunțate de Sun Tzu cu mai bine de două milenii în urmă — acesta constă numai în aplicarea sa modernă pe plan politic. Aspectul specific modern constă în folosirea guerilei ca instrument de revoluție politică. Ea constituie singurul mijloc eficace pentru ca o populație fără arme să învingă o armată motorizată sau, dacă nu o învinge, să o neutralizeze.

Partizanul este un insurgent politic, agentul conștient al unei revoluții ; rolul său militar, deși capital, nu este decît un incident în misiunea sa politică. El se răscoală pentru un scop precis : răsturnarea guvernului și distrugerea ordinii politice, sociale și economice retrograde existente.

Pentru a atinge acest scop, el va avea de luptat — sau, în orice caz, va trebui să acționeze — împotriva forțelor militare organizate, profesioniste.

In acest caz, toate acțiunile sale, în afară de situația în care însăși existența lui imediată este în pericol, trebuie să urmărească înainte de toate efectul politic.

Fiecare luptă va constitui o lecție destinată să demonstreze slăbiciunea armatei, deci să discrediteze guvernul care o folosește.

Acțiunile guerilei vor avea cîteva obiective militare evidente : procurarea de arme, de muniții și aprovizionarea ; provocarea de pierderi inamicului ; constrîngerea acestuia de a-și risipi forțele, pentru a putea fi mai ușor nimicite.

Dar obiectivele psihologice și politice vor fi preponderente. Succesele militare locale vor rămîne fără rezultat dacă acțiunea nu sapă moralul guvernului și al soldaților, nu stoarce regimul din punct de vedere financiar, nu face să crească presiunea asupra lui, mărind teama și nemulțumirea populației.

Bineînțeles, toate acestea nu pot avea loc dacă nu există anumite condiții sociale și politice care să se îmbine pentru a da naștere unei situații revoluționare, cel puțin ca potențial. Declanșarea și succesul unei insurecții presupun revendicări ale maselor populare, disensiuni sociale, o economie (uneori) deficitară sau stagnantă, un guvern exploatator. Chiar dacă sînt întrunite aceste condiții, revoluția poate fi încă departe dacă nu există un nucleu de organizație revoluționară, capabil să exprime nemulțumirea populară și să o canalizeze pe un făgaș sigur.

Banditii nu sînt revoluționari, jefuitorii nu sînt partizani. Pentru a fi urmați, șefii trebuie să se sprijine pe un teren moral, să aibă un mobil mai mare decît ambiția personală. Aceasta implică o ideologie sau o cauză bine definită, pentru a explica hotărîrile și motivele revoltei lor. Ei nu pot fi niște simpli oportuniști.

Lupta nu trebuie să pară haotică și lipsită de importanță. Ea trebuie să aibă un caracter progresiv în toate fazele sale, să trezească speranțe mari și să pară în orice moment de o asemenea importanță, încît nimeni să nu poată rămîne indiferent.

Exemplul cubanez reflectă — ca oricare altul — condițiile unei insurecții victorioase :

— o situație politică instabilă, marcată de disensiuni sociale puternice și, de obicei (dar nu întotdeauna), de o economie deficitară sau stagnantă ;

— un obiectiv politic, avînd o bază morală și ideologică solidă, care poate fi înțeleasă și acceptată de majoritatea populației drept o cauză de insurecție demnă de orice sacrificiu;

— un guvern exploatator, cu care nu este posibil nici un compromis politic;

— o formă de organizație politică revoluționară, capabilă să dea șefi devotați și competenți pentru atingerea scopului urmărit.

La cele de mai sus se adaugă o ultimă condiție: posibilitatea obținerii succesului. Atîta vreme cît poporul nu crede că un guvern poate fi răsturnat, primul act al insurgenților este să demonstreze că acest lucru este posibil, înfruntînd victorios forța militară.

Nu din cărți se învață strategia și tactica specifice guerilei, în afară de unele detalii fără importanță: ele depind întotdeauna de situația locală dată. Partizanul este în primul rînd un om care improvizează. Improvizează, normal, în funcție de obiectivele sale imediate sau mai îndepărtate, de teren, de forța sa relativă, de mijloacele de care dispune și de alte elemente asemănătoare.

Sun Tzu scria: „Inamicul nu trebuie să știe că eu mă pregătesc de luptă. Căci dacă nu știe, trebuie să se pregătească în mai multe locuri. Și dacă se pregătește în mai multe locuri, cei pe care îi voi ataca într-un loc vor fi slabi... Dacă se pregătește peste tot, inamicul va fi slab peste tot".

Astfel se explică cum este posibil ca o mînă de oameni înarmați să țină piept unei armate întregi. Secretele succesului sînt în primul rînd existența unui serviciu de informații eficient și apoi terenul.

Partizanii reprezintă o cauză populară, au enormul avantaj al unui serviciu de informații care cuprinde practic toată populația. Aceasta îi ascunde și, în același timp, îi informează zi de zi, oră de oră, despre mișcările și forța inamicului.

Terenul, la rîndul lui, trebuie foarte bine ales, atunci cînd este posibil.

Idealul este o țară mai mult rurală decît urbană, mai mult accidentată decît plată, cu păduri dese, cu căi ferate lungi, cu drumuri proaste.

Răspîndirea sau concentrarea relativă a populației are, de asemenea, o mare importanță. O regiune cu o populație rurală foarte răspîndită este mult mai vulnerabilă decît una cu aglomerări mari despărțite de spații cultivate dar nelocuite.

Acest teren trebuie să ofere atît adăposturi naturale pentru partizani, dar și obstacole pentru mișcările militare: munți și mlaștini inaccesibile tancurilor și autocamioanelor; pădure și junglă care să împiedice observarea aeriană; locuri din care să se poată ataca repede și sigur căile ferate și drumurile, să se întindă ambuscade micilor unități etc. El trebuie să ofere spațiu suficient pentru a te mișca liber, fără a risca să fii prins de o încercuire în spirală. Cu cît sectorul operațiunilor este mai vast, cu atît îi este mai greu armatei să-i repereze pe partizani. Guvernul va trebui să-și disperseze trupele, să-și întindă liniile de comunicație.

Totuși, partizanii nu pot alege regiunea cea mai îndepărtată și cea mai accidentată în care s-ar afla în cea mai deplină securitate. Ei trebuie să rămînă în contact permanent cu populația din care se trag, care-i aprovizionează și le procură curierii pentru a menține legătura cu mișcarea clandestină a orașelor.

Această necesitate face să fie aleasă o regiune cu o populație rurală mai degrabă dispersată, care, pe lîngă alte avantaje, îl prezintă și pe acela că pentru guvern nu este economică instalarea de garnizoane aici. Aceste garnizoane se pot stabili în marile aglomerări rurale, și nu în cătune. Armata trebuie, în mod natural, să se retragă pe un teren mai sigur, dar, făcînd aceasta, ea lărgește zona controlată de guerilă, îi mărește posibilitățile de aprovizionare și de recrutare, îi creează spațiu pentru a se mișca.

Terenul și condițiile locale sînt cele care condiționează, în ultimă instanță, efectivul și organizarea unui grup de partizani.

Examinînd aceste probleme, Ernesto Guevara considera că un nucleu de 30 pînă la 50 de oameni înarmați este suficient pentru a începe o activitate de guerilă cu șanse bune de reușită. Dacă acest nucleu organizat și înarmat în cel mai strict secret depășește 150 de oameni, Guevara susținea că este necesar ca el să fie împărțit și acțiunea să fie începută în două regiuni îndepărtate una de cealaltă.

Nucleul de partizani începe ostilitățile, dacă este posibil, în apropierea unui adăpost natural, într-o regiune agricolă cu o slabă densitate a populației, în apropiere de anumite ținte strategice: căi ferate izolate, drumuri deblocate, mine sau uzine — care pot fi sabotate; mici posturi militare sau polițienești — ce pot fi atacate în scopul procurării de arme etc.

In orașe, acțiunile de guerilă rămîn un timp sporadice și completează activitatea de la sate, în așa fel încît să-i dea insurecției un caracter național și să producă cel mai mare efect posibil prin propagandă. Nu este suficient să te revolți: trebuie să atragi atenția întregii națiuni, să dai primelor lovituri un caracter național, pentru ca să nu poată fi trecute sub tăcere sau declarate neimportante. Partizanii trebuie să aștepte ca armata să vină să se lupte cu ei, nu ei să caute lupta. Soldații vor ajunge în regiunea unde au loc tulburări fie pe șosele, fie pe calea aerului; avioanele vor încerca să repereze grupurile; trupele vor ocupa satele iar patrulele drumurile; coloane vor avansa mult pentru a-i întîlni pe partizani; elicopterele vor servi eventual la instalarea de garnizoane și tabere strategice în păduri sau în munți. Șeful militar, dacă își cunoaște meseria, poate adopta vreo variantă a tacticii eliberării progresive a cîte unui sector de pe harta sa, împingîndu-i sistematic pe partizani către o „zonă de nimicire", în care singura portiță de scăpare îi va conduce direct în fața puștilor, așa precum vînatul este gonit în fața vînătorilor.

Această tactică, supranumită, după cum s-a mai arătat, a „petei de ulei", este sigură din punct de vedere teoretic, dar practic e cu totul altceva. Un guvern admite foarte rar că este serios neliniștit de activitatea unui grup de partizani și, din această cauză, are tendința de a nu afecta campaniei de represiuni efectivele necesare, adică de a nu realiza o superioritate de cel puțin zece contra unu, superioritate care nu ar părea exagerată chiar dacă ar fi 500 contra unu.

Oricare ar fi numărul soldaților angajați, partizanii vor respecta anumite principii pentru a se lupta. Nu vor căuta să ocupe teren, nici să înfrunte o forță superioară, ci se vor mărgini numai să o hărțuiască, să o obosească, să-i provoace pierderi, fără ca ei să aibă. In acest gen de acțiune, ambuscada bine pregătită constituie mijlocul cel mai sigur.

„In general, scria Sun Tzu, cel care ocupă primul cîmpul de luptă și îl așteaptă pe dușman se simte în largul său; cel care tocmai sosește pentru a angaja lupta este obosit."

Partizanii nu se luptă decît dacă terenul le este favorabil. Ei trebuie să-l atragă pe dușman în situații în care superioritatea numerică a acestuia să nu prezinte un pericol, de exemplu, într-o trecătoare (într-un loc îngust). O mînă de oameni hotărîți, instalați de obicei pe înălțimi bine împădurite, pot ține în șah o armată întreagă.

In ambuscadă trebuie să fie izolată o parte din coloana inamică — avangarda sa — concentrîndu-se focul asupra ei pentru a o nimici, luîndu-i-se armele și munițiile, în timp ce un alt grup mic va întîrzia înaintarea restului coloanei. Referitor la această problemă, Guevara scria următoarele: „Cînd un grup cu un efectiv slab vrea să împiedice sau să întîrzie înaintarea unei coloane de invadatori, procedează astfel: echipe de doi pînă la zece trăgători sînt repartizate în cele patru puncte cardinale în jurul acestei coloane. Lupta poate atunci începe în flancul drept, de exemplu. Dacă inamicul se îndreaptă într-acolo, atunci se deschide focul în flancul stîng; apoi, într-un alt moment, în față sau în spate și așa mai departe. Este posibil în acest caz ca dușmanul să fie blocat la infinit cu ajutorul unei cantități foarte reduse de muniții. In timp ce înaintarea coloanei este astfel întîrziată, grosul partizanilor adună repe-

de armamentul și se îndreaptă către o altă poziție pregătită dinainte. Totul se desfășoară în cîteva minute".

Acțiunea trebuie repetată cît mai des posibil. Cînd se constată că o coloană este suficient de izolată ca să nu poată primi ajutoare decît peste cîteva ore sau zile, partizanii pot chiar să încerce o încercuire aparentă, aranjînd în teren iscoade care să tragă asupra dușmanului din toate părțile.

Dacă soldații trec la un asalt hotărît este suficient ca partizanii să se ascundă, să se regrupeze în spatele acestora și să se retragă.

Mobilitatea și efectivul redus ale unei unități de partizani sînt principalele sale atuuri. Pericolul de a fi ei înșiși încercuiți este, de obicei, mai mult aparent decît real.

„Noaptea, nota Guevara, este cel mai bun aliat al partizanilor". El dă acest sfat: „Faceți în așa fel încît să-l rețineți pe dușman pînă la căderea nopții, apoi infiltrați-vă în rîndurile sale" — lucru destul de ușor pentru un grup mic de oameni care cunosc temeinic terenul, iar acesta este bine acoperit.

In primele luni ale guerilei, cînd trupele inamice sînt în ofensivă, această tactică a ambuscadei și a retragerii se realizează în mod automat și este suficientă. Activitățile armatei constituie o propagandă pentru cauza partizanilor, întrucît nu-și poate ascunde pierderile, iar prețul ridicat al campaniei supără guvernul, căruia i se cer explicații, dar pe care acesta nu le poate da.

Fiecare ciocnire îi face mai puternici pe partizani, slăbind, în același timp, moralul adversarilor lor.

„Partizanul, scria Guevara, trebuie să țină minte întotdeauna că inamicul reprezintă singura sa sursă de înarmare și că, cu excepția unor situații deosebite, să nu angajeze o luptă care nu ar duce la capturarea de armament și de material militar".

Avangarda inamică formează o țintă importantă și din motive psihologice: atacarea ei atrage după sine spaima sau, în orice caz, inspiră o prudență excesivă care paralizează voința și întîrzie mișcările adversarului. Cînd soldații avangărzii sînt omorîți, nimeni nu mai dorește să facă parte din aceasta, iar fără avangardă nu este posibilă nici o mișcare. In Vietnam, consilierii americani se plîng că șefii vietnamezi refuză să atace o poziție a partizanilor fără un bombardament preliminar, ceea ce le oferă timp partizanilor să se retragă.

Dacă insurecția continuă, este posibil ca militarii să renunțe mai devreme sau mai tîrziu la o urmărire inutilă și să-i lase pe partizani în pace în adăposturile lor. O asemenea hotărîre poate avea la bază și motive politice. Astfel, după cum s-a mai arătat, un guvern nu-și poate permite să prelungească o campanie costisitoare în care nu realizează nici un progres. Ca atare, peste cîteva săptămîni sau luni de la începerea guerilei va declara că „rebeliunea a fost înfrîntă", va arăta cîteva cadavre de civili pentru a „dovedi" acest lucru și își va retrage trupele în regiuni mai puțin expuse, limitîndu-se doar la „îngrădirea" insurecției.

Bineînțeles, insurgenții vor trebui să refuze să se lase „îngrădiți", deci să piardă ofensiva. Ei vor profita de libertatea de acțiune de care dispun pentru a organiza raiduri nocturne împotriva avanposturilor aflate în apropierea zonei lor, provocînd astfel trimiterea de întăriri cărora le vor putea întinde ambuscade. Aceste acțiuni le vor procura arme care, la rîndul lor, le vor permite să formeze noi unități și să lărgească zona operațiunilor.

Partizanii, infiltrîndu-se în liniile armatei, vor ataca garnizoanele aflate în orașele mărginașe. Vor ocupa fermele și cătunele pe care dușmanul nu le poate susține economicește. Vor încerca să reducă sau chiar să împiedice complet trimiterea de convoaie militare în anumite zone prin minarea drumurilor, întinderea de curse tancurilor, organizînd o apărare în profunzime pentru a face pătrunderea din ce în ce mai costisitoare, fără însă să prelungească rezistența asupra fiecărei poziții.

Cînd guerila devine puternică, armata se află în fața unei dileme. Dispunînd de o superioritate numerică și de un armament puternic, ea poate oricînd să intre în zona partiza-

nilor, dar aceasta cu prețul unor pierderi și fără a obține vreun avantaj real, terenul cîștigat neavînd nici o valoare strategică sau economică în comparație cu prețul plătit. Dacă trupele se mențin în forță undeva, partizanii își îndreaptă pur și simplu activitatea în altă parte. Iar dacă trupele nu se mențin, terenul trece în mîinile insurgenților care pot folosi populația și producția din zonă în avantajul lor. De aici decurg probleme de ordin politic. Abandonarea unor importante părți ale economiei agricole nu poate rămîne fără consecințe. Cei ale căror interese financiare se resimt exercită presiuni asupra guvernului, putînd chiar să caute ei înșiși o alternativă politică de soluționare a crizei.

Inrăutățirea poziției guvernului va acționa asupra opiniei publice: sentimentul revoluționar generat de mișcarea de guerilă se va întări, guvernul va fi din ce în ce mai neliniștit și va intensifica măsurile represive.

In aceste condiții, forțele militare se vor retrage în marile centre aglomerate, adică vor lăsa satele în mîinile insurgenților, a căror sursă de recrutare și de aprovizionare va crește. Grupurile de partizani vor deveni o armată. Ei vor ocupa satele mari, vor arunca în aer podurile, vor distruge drumurile și căile ferate. Marile centre aglomerate vor fi încetul cu încetul sufocate economicește. Convoaiele militare nu vor mai putea circula liber.

Acest proces de luptă, așa cum a fost descris pînă acum, nu este însă singurul pe care poate să-l urmeze un război revoluționar.

Complexitatea societăților moderne, urbane, puternic industrializate le face extrem de vulnerabile sabotajului pe scară largă.

Noua concepție revoluționară desfide știința și tactica militară. Ea comportă campanii fulger duse în localitățile urbane extrem de sensibile, paralizarea centrelor aglomerate mai puțin importante și a satelor. Vechea guerilă organizată în munți și în sate ar fi ineficace într-o țară puternic dezvoltată.

Noua concepție rezidă în a sta cît mai aproape cu putință de dușman, pentru a-i neutraliza armele cele mai moderne și mai de temut. Ea distruge elementele de armonie și de ordine, transformînd puterea centrală într-o caracatiță cu tentacule neputincioase. Ziua vor avea loc revolte sporadice și împușcături izolate. Noaptea vor avea loc războiul total, luptele organizate, declanșarea unor acțiuni nelimitate împotriva asupritorului și a forțelor sale. O asemenea campanie va pune capăt în puține luni asupririi și nedreptății sociale.

Manualele americane referitoare la tehnica luptei împotriva guerilei vorbesc despre diverse arme biologice și chimice, ce se recomandă îndeosebi în situațiile cînd partizanii se amestecă cu civili inocenți care nu pot — sau nu trebuie — să fie omorîți. Scopul armelor biologice este de a provoca viroze temporare care să reducă capacitatea partizanilor de a rezista unui atac, astfel încît armata, invadînd sectorul respectiv, să-i poată ucide sau face prizonieri fără a aduce prejudicii civililor. In același scop au fost fabricate gaze — transportate în obuze sau în bombe, ca și armele biologice, ori răspîndite de avioane ce zboară la joasă altitudine — care nu ucid, ci îmbolnăvesc toți oamenii dintr-o regiune.

Ideea este din punct de vedere teoretic logică, dar în practică ea s-a dovedit defectuoasă.

La începutul anului 1965, aceste gaze (amestec de lacrimogene și de vomitive) au fost folosite în trei reprize în Vietnamul de sud, dar rezultatele au fost nule. De două ori s-au evaporat fără a avea vreun efect; a treia oară i-au îmbolnăvit pe locuitori, dar soldații n-au găsit nici un partizan printre ei.

In schimb, ele au avut un enorm efect propagandistic și au fost extrem de nocive celor care le-au folosit. Cînd Washingtonul a anunțat, în martie 1965, că în Vietnam se folosiseră gaze, reacția a fost imediată în lumea întreagă. Presa asiatică — în special cea japoneză, amintindu-și suferințele provocate de bombele de la Hiroșima și Nagasaki

— și-a manifestat indignarea. Londra și Parisul au făcut o anchetă diplomatică. Ziarele americane, în marea lor majoritate, au condamnat folosirea gazelor, chiar și a celor mai inofensive, ca fiind „incompatibilă cu un război civilizat și capabilă să ducă la cea mai groaznică barbarie".

După ce în timpul conflictului din Coreea fuseseră acuzați pentru că au dus un război bacteriologic, americanii au fost constrînși de această nouă reacție mondială să renunțe la folosirea armelor respective, a căror eficacitate militară rămînea îndoielnică.

Alte arme moderne sînt totuși în mod real periculoase: fosforul alb, dacă nu omoară, în schimb provoacă răni îngrozitoare, infirmități de nevindecat (el atacă chiar și oțelul, devenind inofensiv numai scufundat în apă); o bombă specială de 1000 de livre explodează în aer, proiectînd 100 de grenade pe o rază de 1000 m^2, astfel că ea constituie o armă deosebit de eficace împotriva partizanilor; noi vehicule blindate pot străbate mlaștinile cele mai adînci; un vizor cu raze infraroșii îi poate dibui pe partizanii ascunși (un model mai recent folosește lumina stelelor, amplificînd-o); radaruri mobile indică un om care se cațără la o altitudine de 1000 de metri; folosirea armelor cu amortizor îi face pe „vînătorii de partizani" tot atît de greu de găsit ca și pe partizanii înșiși etc.

Totuși, în ciuda acestor lucruri, chiar experții în materie de contrainsurecție mărturisesc că numai tehnologia nu poate învinge guerila; nu poate decît să o facă mai dificilă și mai periculoasă.

Lupta are înainte de toate un caracter social și politic.

Materialul de care are nevoie partizanul este foarte redus: o pușcă, o pătură, o bucată de pînză cerată pentru a se adăposti de ploaie, un cuțit, o busolă, încălțăminte solidă; un echipament foarte redus. De la el se cere mai mult: trebuie să aibă o construcție fizică puternică, picioare de oțel și plămîni sănătoși, să fie curajos, auster, să-i placă existența grea pe care o duce, dar, în primul rînd, un lucru indispensabil: să aibă o armură ideologică. Activistul revoluționar trebuie, înainte de toate, să se situeze pe un teren moral de nezdruncinat.

Occidentalii sînt înclinați uneori să creadă, în cazul partizanilor vietnamezi, de exemplu, că aceștia domină populația rurală prin amenințări și teroare. Așa răspund țăranii din Vietnamul de sud cînd li se reproșează că i-au adăpostit pe partizani. Această impresie este însă falsă. Violența trebuie folosită, fără îndoială, dar nici un partizan nu-și poate permite să o folosească împotriva unor oameni de care este strîns legat atît pentru a trăi cît și pentru a exista din punct de vedere politic.

Oamenii fac repede diferența dintre un oportunist și cel care se dăruiește din tot sufletul unei cauze. Ei îl respectă și îl urmează pe acesta din urmă.

Pentru a reuși, un partizan trebuie să se facă iubit și admirat. Pentru a-și cîștiga simpatizanți, el trebuie să reprezinte nu numai succesul, ci și virtutea absolută, după cum dușmanul său reprezintă răul absolut. In timp ce soldații pot fi leneși, bețivi, imorali, el trebuie să fie energic, sobru, auster. Dușmanii pe care îi nimicește sînt trădători și asasini.

Un bun șef de guerilă trebuie să aibă o atitudine cinstită, să plătească ceea ce ia, să respecte proprietatea și drepturile individuale, chiar și cele ale persoanelor care nu simpatizează cu el, gîndindu-se că trebuie să obțină tot sprijinul posibil în situația dată.

Propaganda revoluționară trebuie să fie adevărată în esență, pentru a fi crezută.

Este o necesitate elementară.

Dacă oamenii nu cred, nu vor acționa și nu va mai fi revoluție. Șefii de guerilă nu inspiră spiritul de sacrificiu și voința revoluționară care dau naștere insurecției populare numai cu promisiuni sau cu pistolul în mînă. Ei trebuie să dea dovadă de multă dăruire personală pentru o cauză mare. Căci guerila, sub o formă sau alta, este un război popular. Este o luptă fie a națiunilor împotriva unor cotropitori străini, fie a exploataților împotriva exploatatorilor, fie și una și alta.

CUPRINSUL

	Pag
Introducere	3
Obiectivele războiului de guerilă	5
Guerila şi rolul ei în lupta de eliberare naţională	17
Eşecurile în războiul de guerilă	41
Principiile strategiei şi tacticii guerilei. Caracterul acesteia .	47

Responsabil de carte: cpt. ALEXANDRU HASNAŞ
Corector: a. c. RADU STOIAN

Dat la cules: 29.10.71. Bun de tipar: 12.11.71. Tiraj 1500 ex., din care 1400 ex. hîrtie semivelină şi 100 ex. hîrtie velină, format 16/61×86. Lucrarea conţine 64 pagini.

„Inamicul înaintează, noi ne retragem; inamicul se oprește, noi îl hărțuim; inamicul obosește, noi atacăm; inamicul se retrage, noi îl urmărim“ — așa ar putea fi redată în esență activitatea luptătorilor din guerilă.